

شماره چاپ: ۱۱۴۴

شماره ثبت: ۴۹۱

دوره نهم - سال سوم

تاریخ چاپ: ۱۳۹۳/۵/۲۹

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و
ارتقای نظام مالی کشور»

کد موضوعی: ۲۲۰

شماره مسلسل: ۴-۱۳۸۸۹

دی ماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱
بررسی مواد گزارش نهایی کمیسیون در ارتباط با لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور.....	۵

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور»

مقدمه

اواخر مردادماه سال جاری لایحه ۳۰ ماده‌ای «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» توسط دولت به مجلس ارائه گردید. پیرو ارائه لایحه مذکور، جلسات فشرده و متعددی در راستای بررسی مواد این لایحه در مرکز پژوهش‌های مجلس توأم با جلسات کمیسیون مشترک بررسی لایحه برگزار گردید. در نهایت گزارش نهایی کمیسیون درباره لایحه مذکور در قالب ۶۰ ماده (شامل ۳۰ ماده الحاقی) تهیه و برای طرح در صحن علنی ارائه گردید. علی‌رغم اشکالاتی که لایحه اصلی به‌خصوص از نظر چاره‌جویی برای کاهش انحراف منابع بانکی و افزایش استقلال و توان نظارت عملی بانک مرکزی داشت، به‌صورت کلی از یک چارچوب تحلیلی منسجم برخوردار بود و عمده تمرکز آن بر بهبود رابطه مالی دولت با بخش غیردولتی، افزایش توان تأمین مالی بنگاه‌ها توسط سیستم بانکی، رفع برخی موانع کسب‌وکار و برخی مشوق‌های مالیاتی و غیره برای تولید و نوآوری بود. در هنگام بررسی لایحه ارائه شده توسط دولت در مجلس، کمیسیون بررسی‌کننده لایحه، با طرح‌ها و لوایح مرتبطی (با عناوین زیر) مواجه بود که برخی از آنها از ابتدا با هدف حمایت از تولید ارائه شده بودند:

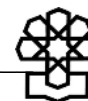
۱. طرح حمایت از تولید ملی در شرایط ویژه اقتصادی کشور و زمینه‌سازی توسعه اقتصادی و نیل به اقتصاد مقاومتی،
۲. طرح اصلاح برخی قوانین در راستای حمایت از تولید ملی،
۳. طرح الحاق ۷ بند ماده (۳۴) قانون پولی و بانکی کشور،
۴. طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و اصلاحات و الحاقات بعدی آن.
۵. لایحه الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)،
۶. قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی.^۱

۱. این قانون مصوب ۱۳۸۶/۵/۷ مجلس شورای اسلامی است. در ماده (۱۴) این قانون آمده است که مدت زمان اجرای آزمایشی این قانون مطابق با مفاد اصل هشتادوپنجم قانون اساسی پنج سال تعیین می‌گردد. بدین ترتیب دوره اجرای آزمایشی این قانون در مورخ ۱۳۹۱/۵/۷ به اتمام رسیده است.

بدون در نظر گرفتن پیشنهادات متعدد موردی نمایندگان محترم، مواد مرتبط با حوزه تولید این طرح‌ها و لوایح در مجموع بیش از ۱۶۸ ماده بود که با بررسی‌های مرکز پژوهش‌ها و کمیسیون مشترک بررسی لایحه، بسیاری از آنها حذف گردید. نتیجه چنین فرآیندی در حال حاضر اضافه شدن ۳۰ ماده (در قالب مواد الحاقی) به لایحه اصلی می‌باشد که به حوزه‌های مختلف و متعددی از جمله قوانین و رویه‌های موجود در زمینه بانک، تأمین اجتماعی، بودجه، صندوق توسعه ملی، بورس، گمرک، مالیات، آموزش عالی، انرژی، کشاورزی، صنعت، معدن و... پرداخته است. همانطور که ذکر گردید، علیرغم وجود چارچوب نسبتاً مشخص در لایحه پیشنهادی دولت، به نظر می‌رسد مواد الحاقی مبتنی بر چارچوب تحلیلی مشخصی ارائه نشده و بیشتر پیشنهادات موردی در راستای رفع برخی مشکلات موجود بوده است. علاوه بر این مشکل کلی، برخی اشکالات جدی در مورد بعضی از مواد الحاقی نیز وجود دارد که از جمله می‌توان به مواد الحاقی (۳، ۴، ۲۱ و ۲۸) اشاره کرد. ماده (۳) الحاقی موضوع استمهال معوقات بانکی که تجربه نشان داده از کارآیی لازم برای حمایت از تولید برخوردار نبوده و بیشتر به‌عنوان مشوقی برای بنگاه‌های ناکارآ و تنبیهی برای بنگاه‌های کارآ و خوش‌حساب عمل می‌کند، را مطرح کرده است، در ماده (۴) الحاقی برخی از بنیان‌های نهاد مترقی صندوق توسعه ملی که حاصل از چند تجربه اقتصاد نفتی بوده و نقطه امید کشور برای رهایی از وابستگی نفتی است، متزلزل شده است، در ماده (۲۱) الحاقی یکی از ارکان قانون هدفمند کردن یارانه‌ها که مربوط به قیمتگذاری حامل‌های انرژی است عملاً به نقطه صفر یعنی قبل از قانون مذکور بازگردانده شده است و در ماده (۲۸) الحاقی بسیاری از مقررات و رویه‌های گمرکی و تجاری اصلاح شده است که پیامدهای آن نامشخص می‌باشد. با این حال در برخی از مواد الحاقی پیشنهادات مناسبی برای رفع بعضی از موانع موجود ارائه شده است.

به‌دنبال ارائه لایحه «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» توسط دولت به مجلس و بررسی این لایحه به‌طور همزمان در مرکز پژوهش‌های مجلس و کمیسیون مشترک، گزارش نهایی کمیسیون در مورد لایحه مذکور ارائه گردید که در گزارش حاضر به ارزیابی مواد گزارش نهایی کمیسیون پرداخته می‌شود. همانطور که ذکر گردید، لایحه پیشنهادی دولت مشتمل بر ۳۰ ماده بوده است، اما گزارش نهایی کمیسیون مشتمل بر ۳۰ ماده همراه با ۳۰ ماده الحاقی است. با بررسی مواد لایحه ارائه شده توسط دولت و گزارش کمیسیون می‌توان مواد را به پنج بخش اصلی تقسیم کرد که عبارتند از:

۱. تسویه بدهی‌های دولت،
۲. واگذاری اموال و دارایی‌های مازاد بانک‌ها و افزایش سرمایه بانک‌ها،
۳. رفع موانع تولید، حمایت از تولید (تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی) و بهبود فضای کسب‌وکار،

۴. صندوق توسعه ملی،

۵. مواد متفرقه.

جدول ۱ نشان‌دهنده مواد مرتبط با ۵ بخش فوق‌الذکر هم در لایحه پیشنهادی دولت و هم در گزارش نهایی کمیسیون می‌باشد. طبق جدول ۱ قابل استنباط است که حدود ۴۰ درصد از مواد لایحه پیشنهادی دولت (مواد ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۷ و ۲۹) مربوط به حوزه رفع موانع تولید، حمایت از تولید (تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی) و بهبود فضای کسب‌وکار بوده و تنها ۳ ماده مربوط به هر کدام از حوزه‌های تسویه بدهی‌های دولت (مواد ۱، ۲ و ۲۵) و واگذاری اموال و دارایی‌های مازاد بانک‌ها و افزایش سرمایه بانک‌ها (مواد ۴، ۵ و ۶) است. ماده (۳۰) لایحه نیز مربوط به صندوق توسعه ملی بوده^۱ و بقیه مواد لایحه پیشنهادی دولت (مواد ۳، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۵، ۲۶ و ۲۸) که حدود ۴۰ درصد از کل مواد هستند مربوط به حوزه‌هایی غیر از حوزه‌های ذکر شده است.

جدول ۱. محورهای اصلی لایحه رفع موانع تولید و گزارش کمیسیون و مواد مرتبط با آنها

شماره ماده الحاقی گزارش نهایی کمیسیون	شماره ماده گزارش نهایی کمیسیون	شماره ماده لایحه	محور مواد
-	(۱ و ۲) ماده (۲۵) لایحه در قالب مواد (۱ و ۲) گزارش کمیسیون است	(۱، ۲ و ۲۵)	تسویه بدهی‌های دولت
-	(۴، ۵ و ۶)	(۴، ۵ و ۶)	واگذاری اموال و دارایی‌های مازاد بانک‌ها و افزایش سرمایه بانک‌ها
(۱، ۲، ۳، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹ و ۳۰)	(۸، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۷، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۷ و ۲۹) (مواد ۱۵ و ۱۶) لایحه در قالب ماده (۱۵) گزارش کمیسیون است	(۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۲۲، ۲۳ و ۲۹)	رفع موانع تولید، حمایت از تولید (تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی) و بهبود فضای کسب‌وکار
(۴)	حذف شد	(۳۰)	صندوق توسعه ملی
(۱۱، ۱۷ و ۲۵)	(۳، ۷، ۹، ۱۰، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۶، ۲۸ و ۳۰)	(۳، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۵ و ۲۸)	مواد متفرقه

۱. البته در دل برخی از سایر مواد و مواد الحاقی نیز به بحث صندوق توسعه ملی و پرداخت تسهیلات ارزی و ریالی اشاره شده است.

در ارتباط با لایحه پیشنهادی دولت و گزارش کمیسیون بایستی اشاره کرد که مواد (۱۶)، (۲۵) و (۳۰) لایحه دولت که به ترتیب مربوط به رفع موانع تولید، حمایت از تولید (تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی) و بهبود فضای کسب‌وکار، تسویه بدهی‌های دولت و صندوق توسعه ملی است در گزارش کمیسیون حذف شده‌اند، اما این مواد در گزارش کمیسیون در قالب سایر مواد آورده شده‌اند به طوری که ماده (۱۶) لایحه پیشنهادی دولت در گزارش کمیسیون در قالب ماده (۱۵) آورده شده است. ماده (۲۵) لایحه پیشنهادی دولت در گزارش کمیسیون در قالب مواد (۱) و (۲) آورده شده و در نهایت ماده (۳۰) لایحه پیشنهادی دولت نیز در گزارش کمیسیون در قالب ماده الحاقی (۴) آورده شده است.

بررسی مواد گزارش کمیسیون نشان می‌دهد که از بین این مواد، مواد (۱) و (۲) مربوط به تسویه بدهی‌های دولت؛ مواد (۴)، (۵) و (۶) مربوط به واگذاری اموال و دارایی‌های مازاد بانک‌ها و افزایش سرمایه بانک‌ها؛ مواد (۸، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۷، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۷ و ۲۹) که حدود ۲۰ درصد مواد گزارش کمیسیون را تشکیل می‌دهد مربوط به رفع موانع تولید، حمایت از تولید (تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی) و بهبود فضای کسب‌وکار و در نهایت مواد (۳، ۷، ۹، ۱۰، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۶، ۲۸ و ۳۰) نیز که حدود ۱۸ درصد مواد گزارش کمیسیون را تشکیل می‌دهند مواد متفرقه هستند. از بین مواد الحاقی گزارش کمیسیون نیز در حدود ۴۴ درصد مواد مربوط به رفع موانع تولید، حمایت از تولید (تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی) و بهبود فضای کسب‌وکار بوده، ماده (۴) مربوط به صندوق توسعه ملی^۱ و در نهایت مواد (۱۱)، (۱۷) و (۲۵) نیز مربوط به مواد متفرقه است.

در کل، بررسی مواد پیشنهادی لایحه «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» با مواد گزارش نهایی کمیسیون نشان می‌دهد که:

اولاً محتوا و کلیات مواد لایحه پیشنهادی دولت در گزارش نهایی کمیسیون نیز (البته با اندک تغییرات) موجود است به طوری که مواد (۱)، (۲) و (۲۵) و همچنین مواد (۱۵) و (۱۶) لایحه دولت با هم ترکیب شده و به ترتیب در قالب مواد (۱) و (۲) و ماده (۱۵) در گزارش کمیسیون آورده شده است.

ثانیاً بحث صندوق توسعه ملی که از اهمیت خاصی برخوردار است (و در ماده (۳۰) لایحه پیشنهادی دولت اشاره شده بود که از ابتدای سال ۱۳۹۳ به مدت پنج سال سهم سالیانه صندوق توسعه ملی از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی بیست درصد تعیین می‌گردد) در گزارش نهایی کمیسیون حذف شده اما در ماده (۴) الحاقی گزارش کمیسیون، به بحث صندوق توسعه ملی پرداخته شده و تحت شرایط مشخص شده‌ای صندوق توسعه ملی را برای پرداخت تسهیلات به بخش‌های غیردولتی، شرکت‌های خصوصی و تعاونی و ... مجاز کرده است. در یک ارزیابی کلی باید اشاره کرد که محتوای تمامی مواد لایحه پیشنهادی دولت در گزارش کمیسیون نیز در قالب مواد مختلف متبلور شده علاوه بر این، مواد متعدد دیگری نیز (عمدتاً در قالب مواد الحاقی) اضافه شده است.

بررسی مواد گزارش نهایی کمیسیون در ارتباط با لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

به دنبال ارائه لایحه پیشنهادی دولت و موظف شدن کمیسیون مشترک برای بررسی مواد این لایحه، کمیسیون طی گزارشی لایحه مذکور را بررسی کرده و گزارشی را تهیه کرد. جدول ۲ که در ادامه آورده شده است حاوی اظهار نظر کارشناسی در مورد مواد گزارش نهایی کمیسیون مشترک مجلس جهت بررسی لایحه پیشنهادی دولت با عنوان «رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» می باشد.

جدول ۲. بررسی مواد گزارش نهایی کمیسیون مشترک درباره لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
موافق	<p>نکات حقوقی</p> <p>۱. عبارت «بدهی‌ها و مطالبات» ابهام‌زا بوده و دولت می‌تواند براساس تفسیر اجرایی خود، این عبارت را در هر یک از این انواع «بدهی‌ها و مطالبات» تفسیر کرده و براساس آن، حکم بند «الف» را اجرا کند. پیشنهاد می‌شود جهت رفع این ایراد و با توجه به هدف از وضع این بند، و با توجه به بند «پ» این ماده، به نظر می‌رسد باید عبارت «بدهی‌ها و مطالبات» مذکور در سطر اول این بند به عبارت «بدهی‌ها و مطالبات قطعی شده» تغییر یابد.</p> <p>۲. ارائه گزارش توسط وزارتخانه امور اقتصادی و دارایی به کمیسیون‌های داخلی مجلس مطابق با اصول قانون اساسی ارزیابی نمی‌شود زیرا صلاحیت نظارتی مجلس در قانون اساسی به طور احصایی مشخص شده است و در هیچ یک از این اصول، کمیسیون‌های داخلی مجلس را مرجع نظارت مستقیم بر وزارتخانه‌ها قرار نداده است. این رویه در بند «ب» نیز وجود دارد.</p> <p>۳. در بند «پ»، اولاً، مشخص نیست که عبارت «که به تأیید سازمان... رسیده است»، قیدی برای عبارت اخیر است یا برای کلیه عبارات. پیشنهاد می‌شود عبارت پردازی این بند به نحوی اصلاح شود که مشخص شود قید مزبور به کدام عبارت بازمی‌گردد. ثانیاً، مشخص نیست در صورتی که تأیید مذکور در این بند حاصل</p>	<p>ماده (۱)</p> <p>وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است:</p> <p>الف) ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، «جدول بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی» را در سه طبقه به شرح زیر تهیه و به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند:</p> <p>طبقه اول - مطالبات و بدهی‌های اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی به تفکیک اشخاص</p> <p>طبقه دوم - مطالبات و بدهی‌های نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی به تفکیک مؤسسه</p> <p>طبقه سوم - مطالبات و بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به تفکیک بانک‌ها</p> <p>ب) جدول مزبور باید هر سه ماه یکبار به‌روزرسانی شده، به کمیسیون‌های مذکور ارائه شود.</p> <p>پ) دولت موظف است از سال ۱۳۹۴ به بعد، همزمان با ارائه لایحه بودجه، جدول بدهی‌ها و مطالبات قطعی شده و تعهدات دولت به اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی و مؤسسات عمومی غیردولتی و بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و تعهدات آنها به دولت را که به تأیید سازمان حسابرسی کشور رسیده است، به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>نشود، دولت چه وظیفه‌ای دارد و در این شرایط دولت باید چکار کند؛ آیا از ارائه جدول معاف می‌شوند؟</p> <p>در مورد تبصره</p> <p>مشخص نیست که منظور از «واحد» چیست؟ آیا منظور، اداره کل است؟ اداره است یا دفتر یا ...؟ ایجاد یک واحد مستقل از واحدهای موجود در وزارتخانه به معنای توسعه سازمانی وزارتخانه است؛ این امر، مغایر با سیاست کلی کوچک‌سازی دولت است. بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مقام معظم رهبری، حکم به «صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید» کرده است؛ به نظر می‌رسد نیازی به ایجاد واحد جدید نیست و می‌توان از ظرفیت واحدهای موجود استفاده کرد. مشخص نیست که موضوع گزارش‌های فصلی و سالیانه واحد موضوع این تبصره، «خلاصه مطالبات، بدهی‌ها و تعهدات دولت» است یا سه طبقه گزارش موضوع بند «الف» این ماده. مشخص نیست اگر گزارش موضوع این تبصره به تأیید سازمان حسابرسی کشور نرسد، تکلیف واحد مذکور چیست؟ به نظر می‌رسد در این ماده، شرح وظایف واحد مذکور بیان شده است، لذا تهیه و ابلاغ شرح وظایف واحد مذکور توسط وزارت اقتصاد و معاونت، فاقد مفهوم است.</p>	<p>تبصره - به‌منظور اجرای احکام مذکور در بندهای «ب» و «پ» این ماده، واحد جداگانه‌ای در وزارت امور اقتصادی و دارایی ایجاد می‌شود. این واحد موظف است خلاصه مطالبات، بدهی‌ها و تعهدات دولت را احصا و ثبت کند و علاوه بر گزارش‌های فصلی، گزارش‌های سالیانه جهت ارائه به رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی تهیه نماید. گزارش‌های سالیانه باید به تأیید سازمان حسابرسی کشور برسد. معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور موظف است با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، نسبت به اصلاح ساختار سازمانی وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام کند. شرح وظایف واحد مزبور مشترکاً توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور تهیه و ابلاغ می‌شود. معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است نیروی انسانی واحد مذکور را از محل نیروهای موجود در دولت و اعتبار مورد نیاز آن را از محل اعتبار برنامه تنظیم صورت عملکرد سالیانه بودجه کشور تأمین کند.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
موافق	<p>هدف از ماده (۲)، کاهش بدهی‌های دولت شامل وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به بخش خصوصی است، برای تحقق این هدف دولت راهکار تسویه بدهی‌های خود را با مطالبات قطعی خود پیشنهاد نموده است.^۱ بدین منظور دولت به میزان مشخصی که در قوانین بودجه سالیانه درج خواهد شد، اوراق تسویه خزانه منتشر و در اختیار بخش غیردولتی طلبکار قرار می‌دهد. این اوراق می‌تواند جهت تسویه بدهی بخش غیردولتی به دولت مورد استفاده قرار گیرد. دولت با پیشنهاد این ماده که سقف آن در جداول بودجه سالیانه درج می‌شود در صدد است بخشی از مشکلات گریبانگیر مربوط به بخش خصوصی را مرتفع سازد.</p> <p>نکات حقوقی در مورد این ماده</p> <p>بند «الف» - حکم این بند مبنی بر تسویه حساب به صورت جمعی - خرجی به معنای پذیرش عدم واریز کلیه دریافت‌های دولت به خزانه است که این امر مغایر با اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است.</p>	<p>ماده (۲)</p> <p>دولت موظف است:</p> <p>الف) حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، بدهی‌های قطعی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی را که در چارچوب مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۲ ایجاد شده، با مطالبات قطعی دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) از اشخاص مزبور تسویه کند. بدین منظور وزارت امور اقتصادی و دارایی، اسناد تعهدی خاصی را با عنوان «اوراق تسویه خزانه» صادر می‌کند و در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی طلبکار و متقابلاً بدهکار قرار می‌دهد. این اسناد صرفاً به منظور تسویه بدهی اشخاص یادشده به دولت مورد استفاده قرار می‌گیرد. جمع مبلغ اوراق تسویه خزانه که به موجب این ماده صادر می‌شود و در اختیار طلبکاران قرار می‌گیرد، به صورت جمعی - خرجی در بودجه‌های سنواتی درج می‌گردد.</p> <p>ب) همه ساله به میزان مابه‌التفاوت مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی از دولت و شرکت‌های دولتی و بدهی قطعی شده آنان به دولت و شرکت‌های دولتی، در لایحه بودجه سالیانه، انتشار «اوراق صکوک اجاره» را پیش‌بینی نماید. اوراق مزبور قابل معامله در بازار ثانویه است. آیین‌نامه اجرایی نحوه انتشار اوراق صکوک اجاره، بازپرداخت سود و تضمین</p>

۱. یکی از مصادیق شمول این حکم حالتی است که یک شرکت پیمانکاری پروژه‌ای را برای وزارت راه و شهرسازی انجام داده است و از طرفی دیگر به سازمان امور مالیاتی بدهی دارد و یا بخش خصوصی مطالبه‌ای از دولت دارد و از طرفی باید به سازمان خصوصی‌سازی بابت واگذاری سهامی که از دولت خریداری کرده اقساط پرداخت نماید.

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>بند «ب» - این بند نیز که اجازه انتشار اوراق به میزان مابه‌التفاوت مطالبات و بدهی‌های قطعی شده را داده است منجر به عدم واریز کلیه دریافت‌های دولت به خزانه می‌شود که مغایر با اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی است. واگذاری تعیین بازپرداخت سود و تضمین اوراق صکوک اجاره به هیئت وزیران بدون تعیین ضابطه و یا سقف سود، تفویض قانونگذاری به دولت است که مغایر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است.</p> <p>بند «پ» - پذیرش تهاتر در این بند، مغایر با اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی است زیرا مطالبات دولت از اشخاص، دریافت دولت است و باید به خزانه واریز شود؛ برای آیین‌نامه مصوب هیئت وزیران که طبق آن شرکت دولتی که جایگزین بدهکار شده است، تصریح نشده است که باید مبلغ بدهی تسویه شده فوراً به خزانه واریز شود و حال آنکه اصل پنجاه‌وسوم، دلالت بر فوریت می‌کند.</p> <p>تبصره - مبنیاً بر ایراد بندهای «الف، ب و پ»، این تبصره واجد ایراد است.</p>	<p>آن حسب مورد توسط دولت و شرکت‌های دولتی ذریبط، ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، به پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>پ) در صورت درخواست اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی، مطالبات خود از آنان را با بدهی شرکت‌های دولتی به آنها، تهاتر کند. شرکت دولتی که به این ترتیب جایگزین بدهکار می‌شود، موظف است مبلغ بدهی تسویه شده را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند.</p> <p>تبصره - دولت مجاز است احکام سه‌گانه این ماده را در مورد اشخاص، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و بانک‌ها اجرا کند.</p>
اصلاح ماده به صورت زیر: ارجاع به کمیسیون برای اصلاح به صورت پیشنهادی زیر: ماده (۳) دولت مکلف است عملیات اجرایی وصول مطالبات دولت	۱. صدر این ماده، سازوکاری را برای امری بدیهی مدنظر قرار داده است، چه اینکه در صورت تسویه بدهی اشخاص حقوقی غیردولتی به دولت دیگر مبنایی برای اجرای عملیات اجرایی وصول مطالبات در مورد ایشان معنا ندارد، زیرا دینی که مبنای این تعقیب قانونی بوده از میان رفته است.	ماده (۳) به دولت اجازه داده می‌شود عملیات اجرایی وصول مطالبات دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) را در مواردی که واجد شرایط مذکور در مواد (۱) و (۲) این قانون می‌باشند، تا مبلغ بدهی قابل تسویه طبق آیین‌نامه اجرایی که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
<p>(وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) را در مواردی که واجد شرایط مذکور در مواد (۱) و (۲) این قانون می‌باشند، تا مبلغ بدهی قابل تسویه طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، ظرف سه سال از تاریخ تصویب این قانون متوقف و محدودیت خروج مدیران اشخاص یاد شده از کشور را به لحاظ بدهی‌های مذکور و در سقف مبلغ یاد شده مرتفع نماید.</p> <p>ماده الحاقی</p> <p>سازمان تأمین اجتماعی مکلف است ظرف سه سال از تاریخ تصویب این قانون از ممنوع‌الخروج نمودن کارفرما و توقیف ابزار و ماشین‌آلات تولید و مواد اولیه واجدین شرایط مذکور در مواد (۱) و (۲) این قانون خودداری نماید.</p>	<p>۲. تصویب این تبصره برای حل موقتی مشکلات کارفرمایان بدهکار به سازمان تأمین اجتماعی تدوین شده است. درواقع با تصویب این ماده سازمان تأمین اجتماعی نمی‌تواند تا پایان سال ۱۳۹۵ از ابزارهای قانونی مختلف برای وصول مطالبات قطعی خود از بدهکاران استفاده کند.</p> <p>۳. به نظر می‌رسد تصویب حکم این ماده می‌تواند به نحوی تشویق افراد بدهکار و بدحساب (فارغ از دلایل این امر) و تنبیه مؤدیان خوش حساب تلقی شود.</p> <p>۴. <u>تصویب این ماده نوعی پیام نامناسب به مؤدیان سازمان تأمین اجتماعی است که تا پایان سال ۱۳۹۵ اقدامی برای پرداخت دیون خود نسبت به سازمان تأمین اجتماعی انجام ندهند.</u></p> <p>۵. برای تسهیل امور مربوط به کارفرمایان بدهکار به تأمین اجتماعی باید راهکارهای وصول مطالبات با تساهل بیشتر و درک شرایط کارفرمایان و اتخاذ ترتیبات پرداخت متناسب با شرایط کارفرمایان مدنظر باشد.</p> <p>۶. با توجه به امکان طول کشیدن تصویب و اجرای قانون پیشنهاد شده است بجای عبارت «تا پایان سال ۱۳۹۵» عبارت «به مدت سه سال از زمان اجرای تصویب این قانون» درج شود.</p>	<p>هیئت وزیران می‌رسد، تا پایان سال ۱۳۹۵ متوقف و محدودیت خروج مدیران اشخاص یاد شده از کشور را به لحاظ بدهی‌های مذکور و در سقف مبلغ یاد شده مرتفع نماید.</p> <p>تبصره - سازمان تأمین اجتماعی مکلف است تا پایان سال ۱۳۹۵ از ممنوع‌الخروج نمودن کارفرما و توقیف ابزار و ماشین‌آلات تولید و مواد اولیه خودداری نماید.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>نکات حقوقی در مورد این ماده</p> <p>تبصره این ماده که برای سازمان تأمین اجتماعی تکلیفی را برخلاف حقوق مالکانه این سازمان ایجاد کرده است، به دلیل اینکه بخشی از دارایی‌های این سازمان ناشی از مبالغی است که افراد پرداخت کرده‌اند، مغایر است با موازین اسلامی و اصول متعدد قانون اساسی که قائل به اصل مالکیت شخصی است؛ مگر اینکه در این تبصره تصریح شود که در صورت ورود خسارت به سازمان ناشی از اجرای این حکم از قبیل پرداخت با تأخیر مطالبات سازمان، دولت موظف به جبران خسارت است.</p>	
ارجاع به کمیسیون برای اصلاح	<p>۱. درخصوص بند «ب» این امکان وجود دارد که با ممنوعیت بانک‌ها از فعالیت‌های غیربانکی، بانک‌ها به این سمت بروند که این فعالیت‌ها را در پوشش یک فعالیت بانکی انجام دهند. لذا بهتر است سقف مجاز تملک سهام توسط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری از طرف شورای پول و اعتبار کاهش داده شود و مازاد بر آن را چه فعالیت بانکی باشد و چه غیربانکی مجازات نموده و یا مالیات اخذ شود.</p> <p>۲. در حال حاضر براساس مصوبات شورای پول و اعتبار سهامداری و بنگاهداری بانک‌ها (فعالیت بانکی یا غیربانکی) تا سقف ۴۰ درصد سرمایه مجاز است ولی در بند «ب» برخلاف بند «الف» اشاره‌ای به حد مجاز تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار نشده است و از مفهوم «بنگاه‌هایی که فعالیت‌های غیربانکی انجام می‌دهند» استفاده می‌کند. این به معنی زیر سؤال بردن حد ۴۰</p>	<p>ماده (۴)</p> <p>کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون تا مدت سه سال:</p> <p>الف) سالیانه حداقل سی و سه درصد (۳۳٪) اموال خود اعم از منقول، غیرمنقول، و سرقفلی را که به تملک آنها و شرکت‌های تابعه آنها درآمده است و به تشخیص شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مازاد می‌باشد، واگذار کنند. منظور از شرکت‌های تابعه مذکور، شرکت‌هایی هستند که بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مالک بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن باشند یا اکثریت اعضای هیئت مدیره آن را تعیین کنند.</p> <p>ب) سهام تحت تملک خود و شرکت‌های تابعه خود را در بنگاه‌هایی که</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>درصد مجاز برای شرکت‌داری (به صورت عام) بانک‌هاست که توسط شورای پول و اعتبار قبلاً تعیین شده است. باتوجه به وجود برخی رویه‌ها همچون دادن شرکت‌هایی به بانک‌ها بابت مطالبات از دولت (رد دیون) این امکان وجود ندارد که کل سرمایه‌گذاری‌ها و یا سهام متعلق به فعالیت غیربانکی واگذار گردد. بلکه باید سقف درصد مجاز تملک سهام کاهش یابد.</p> <p>۳. ساختار عقود بانکی ما به نحوی است که در برخی موارد بانک ناگزیر است به صورت مشارکت با واحد اقتصادی فعالیت نموده و تسهیلات اعطا نماید و اگر این مسئله به منزله فعالیت غیربانکی باشد، باید ساختار عقود نیز تغییر پیدا کند. بنابراین بند «ب» این ماده باید سهام‌مازاد را مورد توجه قرار دهد و نه همه سهام را.</p> <p>بر این اساس بهتر است بند «ب» بدین شرح اصلاح گردد: - سهام‌مازاد تحت تملک خود و شرکت‌های تابعه خود را در بنگاه‌هایی که فعالیت‌های غیربانکی انجام می‌دهند، واگذار نمایند. تشخیص «غیربانکی» و «مازاد» بودن فعالیت بنگاه‌هایی که بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و شرکت‌های تابعه، سهامدار آنها هستند، برعهده شورای پول و اعتبار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.</p> <p>واژه «حاکمیت شرکت» به «حاکمیت شرکتی» باید تغییر پیدا کند.</p>	<p>فعالیت‌های غیربانکی انجام می‌دهند، به استثنای طرح‌های نیمه تمام شرکت‌های تابعه واگذار نمایند. تشخیص «غیربانکی» بودن فعالیت بنگاه‌هایی که بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و شرکت‌های تابعه، سهامدار آنها هستند، برعهده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.</p> <p>تبصره «۱» - معادل صد درصد (۱۰۰٪) مابه‌التفاوت حاصل از فروش اموال و دارایی‌های مازاد بانک‌های دولتی نسبت به مبلغ قیمت دفتری و هزینه‌های فروش پس از کسر سهم سود قطعی سپرده‌گذاران، به خزانه‌داری کل کشور واریز و جهت افزایش سرمایه همان بانک تخصیص داده می‌شود. وجوه حاصل از این تبصره از پرداخت مالیات و سود سهم دولت معاف است.</p> <p>تبصره «۲» - با رعایت سیاست‌های کلی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی، وجوه حاصل از واگذاری باقیمانده سهام دولت در بانک‌ها و بیمه‌های مشمول واگذاری مطابق با دستورالعملی که به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌رسد، در قالب بودجه‌های سنواتی به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص می‌یابد.</p> <p>تبصره «۳» - در اجرای این ماده وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف سه سال مطابق دستورالعملی که به تصویب مجمع عمومی بانک‌ها می‌رسد، نسبت به بازسازی ساختار مالی و استقرار حاکمیت شرکت در بانک‌های دولتی اقدام کند.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>نکات حقوقی در مورد این ماده</p> <p>تبصره «۱» این ماده به دلیل برقراری معافیت مالیاتی مغایر با تبصره «۱» بند «الف» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه است، لذا براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد. هر چند در صدر تبصره «۲»، تصریح بر رعایت سیاست‌های کلی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم شده است، لکن ذیل این تبصره که تجویز اختصاص وجوه حاصل از واگذاری را به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی داده است، به دلیل عدم تعیین مصارف ناشی از این افزایش سرمایه، مغایر با جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم است.</p>	
<p>اولویت اول - ارجاع به کمیسیون و رفع اشکالات وارد شده</p> <p>اولویت دوم - حذف جزء : حذف تبصره «۱»، بند «الف»</p>	<p>۱. در بند «الف» ماده (۵) گفته شده است که در صورت عدم انجام ماده (۴) (یعنی واگذار نکردن اموال مازاد) مؤسسه اعتباری مورد نظر جرم مرتکب شده و مشمول مجازات می‌شود ولی در بند «ب» و «پ» می‌گوید که مالیات باید داده شود. این دو منطق با هم ناسازگار است. زیرا اگر فعالیت غیرقانونی است دیگر اخذ مالیات معنا ندارد! به بیان دیگر بند «ب» و «پ» به دنبال جریمه با <u>منطق اقتصادی مالیات است، ولی بند «الف» می‌گوید اساساً نباید چنین فعالیت و تملک مازادی وجود داشته باشد. اجرای این دو رویه نیز با هم ناسازگار است.</u></p> <p>۲. همزمان بودن اخذ مالیات و مجازات برای اموال مازاد و سهام</p>	<p>ماده (۵)</p> <p>در صورت عدم انجام تکالیف موضوع ماده (۴) این قانون، مجازات‌های زیر نسبت به بانک یا مؤسسه اعتباری متخلف اعمال می‌شود:</p> <p>الف) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با اخطار قبلی، نسبت به اعمال مجازات‌های قانونی از جمله ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ و اصلاحات بعدی آن اقدام می‌کند.</p> <p>ب) سود بانک‌ها و مؤسسات اعتباری که منشأ آن فعالیت‌های غیربانکی شامل بنگاه‌داری و نگهداری سهام باشد در سال ۱۳۹۵ با نرخ بیست و هشت درصد (۲۸٪) مشمول مالیات می‌شود. پس از آن، هر سال سه واحد به</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>فعالیت‌های بانکی موجب می‌شود که به دلیل ایجاد منبع مالیاتی، مجریان قانون و نهادهای دولتی انگیزه لازم را برای اعمال مجازات‌های قانونی نداشته باشند.</p> <p>۳. منابع مالیاتی جمع‌آوری شده از این طریق بهتر است برای مصارف معینی همچون تقویت نظام بانکی و تقویت سامانه‌های نظارتی در بانک مرکزی و ... تخصیص داده شود.</p> <p>۴. در بند «پ» مالیات بر «عایدی املاک غیرمنقول مازاد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری» وضع شده است. از آنجایی که در صورتی که بانکی بیش از حد مجاز تعیین شده اقدام به تملک اموال غیرمنقول بنماید، افزای این اموال به مجاز و غیرمجاز ممکن نیست، لذا پیشنهاد می‌شود مالیات بر عائدی همه اموال غیرمنقول بانک‌ها و مؤسسات اعتباری که از حد مجاز تجاوز کرده‌اند وضع شود.</p> <p>درج استثنا مندرج در تبصره «۱» (به‌خصوص بند «الف») فسادزا است و عملاً راه‌گریز را برای عدم اجرای چنین تکالیف مهمی ایجاد می‌کند. پذیره‌نویسی برای واگذاری اموال مازاد نشان از اقدام برای واگذاری دارد و این به‌منزله فروش تلقی خواهد شد و در نهایت با قیمت پایین‌تر فروش خواهد رفت (بانک مرکزی و وزارت اقتصاد نیز در ارزیابی خود از اقدامات مؤسسه اعتباری این را لحاظ خواهند نمود) لذا نیازی به این استثنا نیست زیرا بهانه را به مؤسسه اعتباری می‌دهد تا احکام قانونی اجرا نشود. استثنای مندرج در بند «ب» مورد قبول بوده ولی بهتر است عبارت</p>	<p>درصد نرخ مذکور افزوده می‌شود تا به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) برسد.</p> <p>پ) عایدی املاک غیرمنقول مازاد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری شامل: زمین، مستغلات، سرقفلی و اموال مشابه آن در سال ۱۳۹۵ با نرخ بیست و هشت درصد (۲۸٪) مشمول مالیات می‌شود. پس از آن، هر سال سه واحد درصد به نرخ مذکور افزوده می‌شود تا به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) برسد. منظور عایدی املاک در این ماده مابه‌التفاوت قیمت بازاری ملک در ابتدا و انتهای سال مالی است و بانک یا مؤسسه اعتباری که دارایی غیرمنقول مازاد نگهداری می‌کند موظف است از سال ۱۳۹۵ به بعد، براساس نرخ‌های مقرر در این ماده، همه‌ساله مالیات بر عائدی دارایی غیرمنقول مازاد تحت تملک خود را بپردازد. چگونگی تقویم دارایی موضوع این ماده، مطابق آیین‌نامه اجرایی است که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>ت) مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره بانک‌ها و مؤسسات اعتباری که به دلایلی جز موارد تبصره «۱» این ماده و یا حکم قضایی مبنی بر عدم واگذاری اموال و سهام موضوع ماده (۴) این قانون، اقدام به اجرای این حکم ننمایند به مدت پنج سال از عضویت در هیئت‌مدیره و نیز تصدی سمت مدیرعاملی بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری محروم می‌شوند.</p> <p>تبصره «۱» - موارد زیر از شمول مجازات‌های مقرر در این ماده مستثنی است:</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>«حداکثر تا یکسال مشمول مجازات‌های موضوع این ماده نیست».</p> <p>در متن این ماده اضافه گردد.</p> <p>نکته حقوقی در مورد این ماده</p> <p>حکم این ماده مغایر با اصل سی‌وششم قانون اساسی است زیرا حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح باشد. تبصره «۲» این ماده مبنیاً بر ایراد وارده به بند «الف» ماده (۱) مصوبه، از حیث ارائه گزارش توسط وزارت اقتصاد به کمیسیون‌های داخلی مجلس ایراد دارد.</p>	<p>الف) مواردی که بانک یا مؤسسه اعتباری حسب مورد به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سازمان بورس و اوراق بهادار اقدامات لازم برای واگذاری دارایی‌های موضوع این ماده را انجام داده ولی به عللی خارج از اراده بانک یا مؤسسه اعتباری، واگذاری آن ممکن نشده باشد.</p> <p>ب) نگهداری اموال منقول یا غیرمنقول و سهامی که به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به صورت قهری به تملک بانک یا مؤسسه اعتباری درآمده باشد. نگهداری اینگونه اموال و سهام تا یکسال پس از تاریخ تملک، مشمول مجازات‌های موضوع این ماده نیست. تعیین مصادیق قهری بودن تملک، مطابق آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>تبصره «۲» - نظارت مستقیم بر اجرای این حکم با وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشد و وزارت مذکور موظف است هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد حکم این ماده را به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند.</p>
ارجاع به کمیسیون برای اصلاح	<p>۱. پاراگراف‌های اول و دوم این ماده، به دلیل اینکه مصارفی غیر از مصارف موضوع بند «و» ماده (۸۵) قانون برنامه پنجم توسعه، مقرر کرده، مغایر با این ماده محسوب می‌شود.</p> <p>۲. این ماده به دنبال وصول مطالبات غیرجاری از محل حساب ذخیره ارزی است، این در حالی است که در خصوص مشکل وصول نشدن این مطالبات که در گذشته همواره مطرح بوده است، راهکار</p>	<p>ماده (۶)</p> <p>صد درصد (۱۰۰٪) منابعی که از محل حساب ذخیره ارزی به عاملیت بانک‌های دولتی صرف اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی و تعاونی شده است و طی سال‌های آتی وصول می‌شود، پس از کسر تعهدات قبلی به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز و جهت افزایش سرمایه دولت در</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>کارآمدی ارائه نشده است. انتشار اوراق نیز هر چند در کوتاه مدت منابعی را وصول می کند (که این مسئله نیز براساس عملکرد گذشته فروش اوراق محل تردید است) به دلایل متعدد مشکل را افزایش خواهد داد. ضروری است از راهکارهای بدیل و کارآمد برای وصول مطالبات استفاده گردد.</p> <p>۳. منابع حساب ذخیره ارزی، باید به همان حساب یا صندوق توسعه ملی واریز شود نه اینکه به تملک دولت درآید. زیرا با هدف و قانون حساب ذخیره ارزی و صندوق توسعه ملی، همچنین با کوچک سازی دولت و سیاست ها و قانون اصل چهل و چهارم قانون ها و سیاست های خصوصی سازی ناسازگار است.</p> <p>۴. نکته مهم آنکه اوراق بهادار ذکر شده نباید بر مبنای مطالبات مشکوک الوصول منتشر شود زیرا اصولاً اوراق به پشتوانه دارایی های واقعی باید منتشر شود، به عبارتی دارایی های مشکوک الوصول (غیرجاری) دارایی هایی هستند که نمی توان به وصول آنها یقین پیدا کرد و لذا انتشار اوراق به پشتوانه آنها خصوصاً در حجم بالا ممکن است به دلیل عدم جذابیت، ارزش پایین و ریسک زیاد، علاوه بر انتظار عدم عملکرد، هزینه زیادی را به اقتصاد تحمیل خواهد کرد.</p> <p>۵. براساس اظهار نظر بند «۲»، به منظور وصول مطالبات غیرجاری ضروری است شرکت های وصول مطالبات (AMCs) ایجاد و</p>	<p>بانک های دولتی با اولویت همان بانک های عامل منظور می شود. برای این منظور به بانک های عامل حساب ذخیره ارزی اجازه داده می شود تا یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به اتکای مطالبات جاری (حصه تسهیلات اعطایی سررسید نشده) از اشخاص بابت اعطای تسهیلات از محل حساب ذخیره ارزی، اوراق بهادار مبتنی بر دارایی منتشر نمایند و منابع حاصل را به حساب خزانه داری کل کشور واریز کنند. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه مذکور با تصویب هیئت وزیران صرف افزایش سرمایه بانک های دولتی می شود. ضوابط ناظر بر انتشار اوراق بهادار مذکور و تسویه حساب بانک های عامل با خزانه داری کل کشور به موجب آیین نامه اجرایی است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران می رسد.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>توسعه یابند. بنابراین دو اقدام بهتر است در این ماده ذکر گردد:</p> <p>اول زمینه سازی برای تأسیس شرکت های وصول مطالبات و دوم، ایجاد زمینه های فروش مطالبات به این شرکت ها.</p> <p>۶. باتوجه به عدم عملکرد مناسب در فروش اوراق بهادار مشابه همچون خزانه اسلامی برای مطالبات پیمانکاران، نیازی به آوردن حکمی در خصوص انتشار اوراق مبتنی بر دارایی (که دارای ابهام زیادی است) نبوده و صرفاً از طریق راهکارهای مناسب و کارآمد برای وصول مطالبات باید این معضل حل گردد. به بیان دیگر مسئله وصول مطالبات چیزی نیست که با انتشار اوراق حل شود، بلکه نیاز به حل ریشه ای مسئله وجود دارد.</p> <p>۷. درخصوص اختصاص منابع حساب ذخیره ارزی به حساب افزایش سرمایه دولت در بانک های دولتی، <u>پیشنهاد می شود این منابع بابت تسویه بدهی دولت به بانک ها و سپس افزایش سرمایه بانک های مربوطه منظور گردد.</u> زیرا منابع مربوط به حساب ذخیره ارزی متعلق به بانک ها نیست و بانک ها صرفاً عاملیت انتقال وجوه را برعهده داشتند که باید پس از وصول اقساط، مجدداً منابع به خزانه واریز می شد. از طرفی با عنایت به اینکه عمده این منابع که با مسئولیت بانک ها پرداخت شده غیرجاری باقی مانده است، بهتر است برای تشویق بانک ها جهت وصول آن نوعی تعلق مالکیت نیز وجود داشته باشد. لذا اولاً به</p>	

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>دلیل بدهی بالای دولت به بانک‌ها که در شرایط کنونی امکان پرداخت آن نیز کمتر متصور است، بهتر است این منابع جهت تسویه بدهی دولت لحاظ شود، ثانیاً جهت افزایش توان اعتباری بانک‌ها، باقی‌مانده منابع مذکور بابت افزایش سرمایه بانک‌ها لحاظ شود.</p> <p>با عنایت به این نکات پیشنهاد می‌گردد اصلاح زیر در ماده (۶) صورت گیرد:</p> <p>«صد درصد (۱۰۰٪) منابعی که از محل حساب ذخیره ارزی... پس از تسویه بدهی دولت به بانک مورد نظر، باقی‌مانده آن جهت افزایش سرمایه دولت در بانک‌های دولتی استفاده گردد».</p>	
موافق	<p>۱. هدف از پیشنهاد این ماده تسری احکام و قوانین مالیاتی مربوط به اسناد مالی یاد شده در صدر، به اوراق صکوک است. این اقدام با در نظر گرفتن شرایط عمومی اقتصاد ملی و نیاز مبرم برای استفاده از ابزارهای متعدد و متنوع برای تأمین مالی بخش‌های مختلف اقتصادی و همچنین کاربرد یکسان اسناد مالی یاد شده، تصویب این ماده مفید خواهد بود.</p> <p>۲. واژه «اوراق صکوک» نادرست است، زیرا صکوک به معنای اوراق بهادار است. لذا مناسب است مقرر شود معافیت‌های مورد نظر بر اوراق بهاداری که مطابق قوانین و ضوابط بانک مرکزی منتشر می‌شوند نیز حاکم هستند. همچنین مجوز انتشار اوراق بهادار</p>	<p>ماده (۷)</p> <p>کلیه معافیت‌های مقرر در مواد (۷)، (۱۱) و (۱۲) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۸/۹/۲۵ در خصوص اوراق صکوک و تمامی اوراق بهاداری که در چارچوب قوانین و براساس ضوابط و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتشر می‌گردد، حاکم است.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>علی‌الاصول برعهده سازمان بورس است و نه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.</p> <p>۳. در مواد (۷)، (۱۱) و (۱۲) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی، چند نوع معافیت مالیاتی برای صدور، نقل و انتقال و کسب سود و درآمد از اوراق بهادار در نظر گرفته شده است. مواردی که قابل شمول به اوراق صکوک و مشارکت است، عبارتند از:</p> <p>الف) به موجب ماده (۷) قانون توسعه، هرگونه درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار (موضوع بند «۲۴» ماده (۱) قانون بازار) اوراق بهادار شامل سود سهام، هرگونه درآمد حاصل از نقل و انتقال اوراق بهادار (موضوع بند «۲۴» ماده (۱) قانون بازار) معاف از مالیات است. همچنین موارد ذکر شده از مالیات بر ارزش افزوده هم معاف است.</p> <p>ب) به موجب ماده (۱۱) قانون توسعه ابزارها، نقل و انتقال دارایی‌ها برای تأمین مالی از طریق عرضه عمومی اوراق بهادار از مالیات معاف است. علاوه بر این، درآمد نهاد واسط از محل انتقال دارایی که تأمین مالی از طریق آن صورت گرفته، از پرداخت مالیات بر درآمد معاف است.</p> <p>۴. حکم این ماده در واقع نوعی گسترش پایه معافیت مالیاتی بوده و لذا مغایر با مفاد تبصره «۱» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه محسوب می‌شود و تصویب این حکم نیازمند دوسوم رأی نمایندگان است.</p>	

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>نکات حقوقی در مورد این ماده</p> <p>این ماده به دلیل برقراری معافیت مالیاتی مغایر با تبصره «۱» بند «الف» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه است، لذا براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد. پیشنهاد می‌شود جهت رفع شائبه مغایرت با شرع، عبارت «صکوک» به «اوراق بهادار اسلامی (صکوک)» تغییر یابد؛ در این صورت با عبارت صدر ماده (۱۰) لایحه حاضر نیز تطبیق می‌کند.</p>	
<p>اولویت اول – ارجاع به کمیسیون برای اصلاح</p> <p>اولویت دوم – انجام اصلاحات زیر:</p> <p>حذف جزء بند «الف»: عبارت «به واحدهای تولیدی» حذف شود.</p>	<p>بند «الف»</p> <p>- کیفیت و انعطاف در دریافت وثیقه برای اخذ وام به دلیل اهمیت آن در گزارش جهانی انجام کسب‌وکار نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد و کشورها براساس سهولت در دریافت وثیقه رتبه‌بندی می‌شوند.</p> <p>- از آنجایی که حقوق مربوط به وثیقه تفاوتی میان واحد تولیدی یا غیرتولیدی ندارد، لذا ضرورتی برای انحصار آن برای واحدهای تولیدی ندارد و بهتر است این تسهیل برای همه تسهیلات‌گیرندگان باشد.</p> <p>- به منظور جلوگیری از تحمیل هزینه‌های اداری و کارشناسی و همچنین پرهیز از بی‌رویه شدن درخواست برای آزادسازی وثایق، حداکثر باید دوبار این امکان برای متقاضی وجوه داده باشد.</p>	<p>ماده (۸)</p> <p>به‌منظور کمک به تأمین نقدینگی برای حمایت از واحدهای تولیدی کالا و خدمات و تسهیل در وصول مطالبات سررسید گذشته بانک‌ها و یا مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از این واحدها اقدامات زیر انجام می‌شود:</p> <p>الف) بانک مرکزی مکلف است از طریق کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی و خصوصی عامل در صورت درخواست متقاضی، متناسب با بازپرداخت هر بخش از تسهیلات پرداختی به واحدهای تولیدی، نسبت به آزادسازی وثیقه‌های مازاد و یا تبدیل وثیقه متناسب با میزان باقیمانده تسهیلات اقدام نماید. انتخاب وثیقه باقیمانده جهت تضمین با بانک است.</p> <p>ب) دریافت وکالت بلاعزل از تسهیلات‌گیرندگان و وثیقه‌گذاران بابت وثایق در رهن بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی و خصوصی ممنوع است و وثیقه‌گیرندگان موظفند در قالب قراردادهای منعقد شده یا سایر طرق قانونی</p>

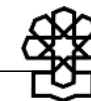
نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>بند «ب»</p> <p>- موضوع ممنوعیت دریافت وکالت بلاعزل از تسهیلات گیرندگان که وجود این نوع وکالت مشکلاتی را برای دریافت کنندگان تسهیلات ایجاد کرده است، در مفاد بند «۷-۷» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۱ نیز ذکر شده بود که بانک مرکزی نیز برای اجرای این بند، بخشنامه شماره ۹۱/۹۱۷۲۸ مورخ ۱۳۹۱/۴/۱۱ را به بانکها ابلاغ کرده بود. دائمی شدن این ممنوعیت مطلوب ارزیابی می‌گردد.</p> <p>بند «پ»</p> <p>۱. گزینه نخست موجب افزایش سهام تحت تملک بانکها می‌شود که خود به معنی درگیر شدن منابع بانک در شرکت‌های زیرمجموعه خود است. در نتیجه این گزینه به شرکت‌داری بانکها، که یکی از مهمترین معضلات کنونی سیستم بانکی است، دامن می‌زند و همچنین مخالف مواد (۴) و (۵) این لایحه مبنی بر ممنوعیت فعالیت غیربانکی است. مضافاً اینکه توجیه منطقی وجود ندارد که بانک را شریک یک واحد تولیدی که نمی‌تواند یا نمی‌خواهد طلب خود را بپردازد کنیم.</p> <p>۲. اشکال دیگری که بر این گزینه مترتب است آن است که بانکها ناگزیر خواهند شد سهام شرکت‌هایی را تملک کنند که نه تخصصی در آن حوزه دارند و نه نتیجه ارزیابی‌های بانک</p>	<p>نسبت به به اجرا گذاشتن وثیقه‌ها عمل نمایند.</p> <p>پ) متن زیر به‌عنوان تبصره «۴» به ماده (۳۴) قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌گردد:</p> <p>تبصره «۴» - در راستای تسهیل در وصول مطالبات سررسید گذشته بانکها و یا مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از این واحدها به یکی از روش‌های زیر عمل می‌شود:</p> <p>۱. در صورت درخواست واحد بدهکار تولیدکننده کالا و خدمات و موافقت بانک و یا مؤسسه مالی و اعتباری تسهیلات‌دهنده با انعقاد توافقنامه به بازار فرابورس و یا کارشناس و یا کارشناسان مرضی‌الطرفین، مراجعه و اموال و دارایی واحد تسهیلات‌گیرنده، قیمتگذاری می‌شود و بانک و یا مؤسسه مالی و اعتباری از نقش یک طرف تسهیلات‌دهنده با مبادله طلب خود با سهام واحد تسهیلات‌گیرنده، به‌عنوان شریک تغییر نقش می‌دهد. در صورتی که تداوم بنگاهداری و یا سهامداری در واحد تولیدی مغایر با دستورالعمل‌های ابلاغی شورای پول و اعتبار و یا بانک مرکزی جمهوری اسلامی باشد، بانک و یا مؤسسه مالی و اعتباری مکلف است حداکثر تا سقف زمانی اعلام شده در دستورالعمل، نسبت به کاهش سهم و یا واگذاری مالکیت خود در آن واحد اقدام کند.</p> <p>۲. بانک و یا مؤسسه مالی و اعتباری تسهیلات‌دهنده مکلف است در صورت درخواست واحد تولیدی بدهکار، به بازار فرابورس مراجعه و تمام اموال و دارایی‌های واحد تولیدی را قیمتگذاری و با هدف تأمین طلب بانک و یا مؤسسه اعتباری بر روی درصد قابل واگذاری به خریدار، یک مناقصه</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>سرمایه‌گذاری در آن شرکت بوده است. در واقع با این کار، بانک مجبور می‌شود منابع خود را درگیر در شرکت‌های زیانده کند. نکته مهم اینکه تملک سهام شرکت‌ها با توجه به نوع آن، مسئولیت‌هایی را برای بانک ایجاد نموده و بدهی‌های مشتری و یا شکایات احتمالی علیه وی نیز بانک را درگیر می‌نماید. مثلاً در بدترین حالت، تملک سهام شرکت‌های تضامنی می‌باشد که مسئولیت بانک حتی جهت جبران بدهی شرکت به اموال نیز تسری پیدا می‌نماید.</p> <p>۳. اشکال دیگر در خصوص گزینه نخست آن است که در صورت تصویب، بسیاری از شرکت‌های زیانده فعلی منافع خود را در این می‌بینند که به جای اصلاح روال‌های غلطی که منجر به زیان‌آوری شرکت شده، بانک‌های طلبکار از خود را درگیر در زیان خود کنند و لذا شرکت‌های موجود اقدام به بازپرداخت تسهیلات نخواهند کرد. این امر یکی از جدی‌ترین موانع اجرایی شدن این گزینه است.</p> <p>۴. لازمه فروش سهام یک شرکت در بازار فرابورس، تأمین حداقل‌هایی از شفافیت مالی شرکت است. در واقع هر شرکتی که در سامانه ثبت شرکت به ثبت رسیده، امکان فروش سهام در بازار فرابورس را ندارد. گزینه دوم، عملاً همه شرکت‌ها را مستقل از سابقه عملکرد و شفافیت مالی، مجاز به ارائه سهام در فرابورس</p>	<p>برگزار کند. با پرداخت میزان طلب بانک و مؤسسه مالی اعتباری از واحد تولیدی توسط خریدار، آن بخش از سهم واحد تولیدی که در مناقصه مشخص شده است، به خریدار منتقل و اموال مورد تهرین آزاد می‌شود.</p> <p>۳. در صورتی که بدهکار تمایلی به تسویه بدهی خود به یکی از روش‌های ذکر شده را نداشته باشد و در مهلت مقرر در موافقتنامه و یا مشارکت‌نامه، بدهی خود را نپردازد، یا مال دیگری را برای فروش و تأدیه طلب بستانکار معرفی نکند، دریافت طلب بانک و یا مؤسسه مالی و اعتباری با فروش اموال مورد وثیقه از طریق مزایده انجام می‌شود. هرگاه اموال مورد وثیقه به مبلغ پایه مزایده، خریداری نداشته باشد، به تقاضای بستانکار به تسهیلات‌گیرنده و یا راهن اخطار می‌شود تا ظرف یک ماه پس از اخطار، طلب بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری را پرداخت و یا ملک مورد وثیقه را به قیمت پایه مزایده خریداری کند. چنانچه ظرف مذکور طلب بستانکار پرداخت نشود یا مال مورد مزایده در وهله اول توسط راهن و در وهله بعدی توسط مرتهن خریداری نشود، مزایده با کسر ده درصدی (۱۰٪) مبلغ پایه و یا تعیین قیمت پایه از طریق کارشناسی مجدد، دوباره تکرار می‌شود. در صورت عدم وجود خریدار، با ترتیبات ذکر شده، تکرار مزایده تا فروش مال مورد وثیقه، ادامه می‌یابد.</p> <p>در صورتی که بدهکار از مجوزهای اجزای «۱» و «۲» بند «پ» برای تسویه بدهی‌های خود استفاده کند، به خریدار سهام واحد تولیدی بدهکار اعم از اینکه بانک و یا مؤسسه مالی و اعتباری باشد و یا سهام خود را از طریق فرابورس خریداری کرده باشد، اجازه داده می‌شود تا با خرید نقدی بخش</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>می‌کند که خلاف قواعد منطقی و تخصصی بازار سرمایه است.</p> <p>در خصوص تبصره الحاقی به ماده (۳۴) ماده (۸)</p> <p>۱. موضوع ذکر شده در این تبصره با قانون ثبت همخوانی و تجانس ندارد.</p> <p>۲. طبق بند «ب» از ماده (۴) بانکها ملزم به واگذاری سهام شرکت‌های خود شده‌اند از طرفی طبق بند «الف» از تبصره «۴» بانکها را در صورت درخواست مشتری سهام شرکت را در مقابل مطالبات خود کمک کنند که در اینجا مغایرت مشاهده می‌شود همچنین این امر منجر به دلالی و واسطه‌گری بیشتر بانکها می‌شود و آنها را از وظایف خود دور می‌نماید.</p> <p>۳. گفتنی است بانکها در چارچوب منافع خود در حال حاضر نیز بعضاً با این رویه عمل می‌نمایند ولی اگر قانون آنها را مکلف نماید مشکلات فوق را همراه خواهد داشت به این ترتیب به نظر این موضوع باید حذف گردد.</p> <p>۴. این نکته فراموش شده است که بانکها نخست باید بر وثایق خود اقدامات حقوقی انجام دهند و اگر وثایقی شناسایی نشد و یا سایر موارد بعداً از طریق فرابورس و یا از طریق کارشناس رسمی دارایی‌ها ارزیابی شود اگر این مطلب قانونی شود بانکها ملزم می‌شوند وثایق خود را به کنار بگذارند و سهام شرکتها را در</p>	<p>دیگری از سهام این واحد تولیدی به قیمت قبلی، سهام خود را تا سقف سهام مورد نیاز برای تشکیل مجمع عمومی فوق‌العاده، افزایش دهد.</p> <p>در وصول طلب از واحدهای تولیدی و یا سایر بدهکاران، در صورتی که تملک کل سهام واحد تولیدی براساس روش‌های ذکر شده و یا فروش اموال مورد وثیقه به صورت مجزا و یا با هم کفایت طلب بانک و یا مؤسسه مالی و اعتباری را ندهد، حق پیگیری بقیه مطالبات برای بانک و یا مؤسسه مالی و اعتباری محفوظ می‌ماند.</p> <p>در صورتی که طلب بانک و یا مؤسسه مالی و اعتباری از واحد تولیدی به کمک یکی از روش‌های مذکور، حداکثر تا شش ماه پس از تصویب این قانون تعیین تکلیف شود، جریمه‌های متعلقه به تسهیلات اخذ شده توسط واحد تولیدی بخشوده می‌شود.</p> <p>در اجرای این بند استفاده از سازوکارهای بورس کالا در اولویت قرار دارد.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>اختیار بگیرند.</p> <p>۵. با تصویب این پیشنهاد در خصوص ماده (۳۴) نه تنها بانک‌ها مکلف می‌شوند به نوعی شرکت‌داری نمایند بلکه ارزش وثایق نیز به دلیل مکلف شدن بانک بسیار کم‌رنگ می‌گردد.</p> <p>پیشنهاد جایگزین</p> <p>متن زیر به‌عنوان تبصره «۴» به ماده (۳۴) قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌گردد:</p> <p>تبصره «۴» - در مورد معاملات بانکی و مؤسسات مالی و اعتباری مجاز، هرگاه مال مورد وثیقه به مبلغ پایه مزایده، خریداری نداشته باشد، به تقاضای بستانکار ضمن اخطار به تسهیلات‌گیرنده و راهن، مهلتی که کمتر از یک ماه نباشد داده می‌شود تا طلب بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری را پرداخت نمایند و یا مال دیگری مشروط بر ارزنده، سهل‌البیع و مورد تأیید بستانکار معرفی کنند که بتوان با فروش آن طلب بستانکار را تأدیه کرد. چنانچه ظرف مدت مذکور طلب بستانکار پرداخت نشده یا مال دیگر معرفی نشود، مال مورد مزایده به بالاترین مبلغ پیشنهادی به فروش خواهد رسید، مشروط بر اینکه مبلغ پیشنهادی خریدار، کمتر از هشتاد درصد اصل و سود باقی‌مانده مطالبات بانک یا هشتاد درصد قیمت پایه مزایده هر کدام که بیشتر باشد، نباشد. حق پیگیری وصول باقی‌مانده مطالبات از روش‌های قانونی برای بستانکار محفوظ است. در اجرای</p>	

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>این تبصره، استفاده از سازوکارهای بورس کالا در اولویت قرار دارد. تبصره - در صورت عدم فروش وثیقه طی مراحل مذکور، مزایده تکرار شده و در هر بار برگزاری ۱۰ درصد از شرط هشتاد درصد کاهش می‌یابد.</p> <p>نکات حقوقی در مورد این ماده</p> <p>بند «پ» - در جزء «۱» تبصره «۴» الحاقی، موضوع این بند، مقرر شده است «در صورتی که تداوم بنگاه‌داری و یا سهام‌داری در واحد تولیدی مغایر با دستورالعمل‌های ابلاغی شورای پول و اعتبار و یا بانک مرکزی جمهوری اسلامی باشد، بانک و یا مؤسسه مالی و اعتباری مکلف است حداکثر تا سقف زمانی اعلام شده در دستورالعمل، نسبت به کاهش سهم و یا واگذاری مالکیت خود در آن واحد اقدام کند». بر این اساس، تعیین شرایطی که در آن تداوم بنگاه‌داری و یا سهام‌داری در واحد تولیدی ممنوع است به «دستورالعمل‌های ابلاغی شورای پول و اعتبار و یا بانک مرکزی» واگذار شده است؛ با توجه به اینکه این امر در حقوق مالکانه مردم و واحدهای تولیدی تأثیرگذار است، تفویض این امور به مصوبه شورای پول و اعتبار و یا بانک مرکزی به دلیل داشتن ماهیت تقنینی مغایر با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است. جمله ذیل جزء «۳» این بند مبنی بر اینکه «در صورتی که طلب بانک و یا</p>	

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>مؤسسه مالی و اعتباری از واحد تولیدی به کمک یکی از روش‌های مذکور، حداکثر تا ۶ ماه پس از تصویب این قانون تعیین تکلیف شود، جریمه‌های متعلقه به تسهیلات اخذ شده توسط واحد تولیدی بخشوده می‌شود»، در خصوص جریمه‌های ناشی از تأخیر پرداخت به معنای نادیده انگاشتن حقوق سپرده‌گذاران بانک‌ها و حقوق مالکانه افراد و اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی است که این امر مغایر با اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصول بیستم، بیست‌ودوم، چهلم و چهل‌وششم است.</p>	
موافق	<p>۱. در خصوص انتشار بدون ضامن این خطر وجود دارد که به دلیل عدم توسعه کافی بازار سرمایه در ایران و وجود ریسک‌ها و نااطمینانی‌های فراوان، در صورت بروز مشکل در یک یا چند دسته از اوراق منتشر شده، هزینه و ریسک زیادی به بازار تحمیل می‌شود.</p> <p>۲. مسئله رتبه‌بندی شرکت‌های اعتباری یک موضوع کاملاً نوپایی در ایران است و تا زمانی که اعتبار آن از نظر دوره و حجم داده‌های مورد نیاز برای رتبه‌بندی تکمیل نشده است، انتشار آن با قید بدون ضمانت خطر زیادی را به بازار تحمیل می‌کند.</p> <p>۳. متن پیشنهادی کمیسیون نسبت به لایحه دولت ملاحظات فوق‌الذکر را برطرف نموده است که بر این اساس پیشنهاد اصلاح شده می‌تواند ضمن دستیابی به اهداف ماده پیشنهادی، آسیب‌های اشاره شده را تا حدودی برطرف نماید.</p>	<p>ماده (۹)</p> <p>به سازمان بورس و اوراق بهادار اجازه داده می‌شود با رعایت مواد (۲۶) و (۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ پس از استقرار و راه‌اندازی شرکت‌های رتبه‌بندی اعتباری براساس رتبه اعلامی شرکت‌های مزبور، مجوز انتشار اوراق مشارکت را صادر نماید. نحوه ضمانت و تعیین نرخ اوراق مذکور به موجب آیین‌نامه اجرایی است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان بورس و اوراق بهادار، حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>

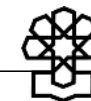
نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
موافق		<p>ماده (۱۰)</p> <p>کلیه معاملات ثانویه اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار اسلامی (صکوک) از قبیل اوراق مرابحه و اسناد خزانه اسلامی صرفاً از طریق بورس یا بازار خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران انجام می‌شود.</p> <p>تبصره ۱» - انتشار اوراق مشارکت قابل بازخرید قبل از سررسید توسط بانک‌های دولتی و خرید اوراق مشارکت منتشر شده توسط سایر بانک‌ها (اعم از دولتی و خصوصی) به‌وسیله بانک‌های دولتی ممنوع است.</p> <p>تبصره ۲» - انتشار اوراق بهادار قابل بازخرید قبل از سررسید توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که با هدف مدیریت نظام پولی کشور انجام می‌شود، مجاز است.</p>
اولویت اول - حذف کل اولویت دوم - ارجاع به کمیسیون برای اصلاح	به دلایلی همچون ایجاد عدم شفافیت در پرداخت‌های موضوع این ماده تصویب این پیشنهاد توصیه نمی‌گردد. پیشنهاد اصلاحی بند آخر ماده (نسبت به پیشنهاد اولویت دوم) آیین‌نامه‌های اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و با همکاری دیوان محاسبات کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	<p>ماده (۱۱)</p> <p>معاملات و دریافت‌ها و پرداخت‌های موضوع انتشار اوراق بهادار دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ از طریق نهاد واسط موضوع بند «د» ماده (۱) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به‌منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی به‌منظور تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار در مواردی که خرید، فروش و اجاره دارایی جزء لاینفک ابزار تأمین مالی است با تأیید خزانه‌داری کل کشور از رعایت تشریفات مقرر در قانون محاسبات عمومی کشور و قوانین مربوط به مناقصات و مزایده‌ها مستثنی</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
		<p>است.</p> <p>سقف درآمدهای موضوع انتشار اوراق بهادار مذکور در این ماده ضمن قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این ماده با اولویت دادن به بخش‌های تولیدی، ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>
<p>اولویت اول - حذف کل</p> <p>اولویت دوم - ارجاع به کمیسیون برای اصلاح</p>	<p>۱. عقود مشارکتی در نظام بانکی فعلی از کارکرد واقعی خود دور شده است و عملاً مشارکت واقعی صورت نمی‌گیرد.</p> <p>۲. هم‌اکنون نیز سودهای پرداختی بانک‌ها (در قالب هر عقدی که باشد) از مالیات معاف است و شرکت‌هایی که هزینه تسهیلات و وام را پرداخت می‌کنند، آن را جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی می‌دانند. بنابراین امتیازی را ایجاد نمی‌کند که انگیزه آورده نقدی را افزایش دهد.</p> <p>۳. سقف و کف آورده نقدی مشخص نشده است.</p> <p>۴. بهتر است سازوکارهای تأمین مالی همه شرکت‌ها به ویژه شرکت‌های کوچک و متوسط از طریق بازار بورس فراهم گردد چراکه شفافیت بالا بوده و هزینه‌های مبادلاتی نیز کاهش می‌یابد.</p> <p>۵. تبصره «۲» به دلیل مشخص نبودن سازوکار و شاخص‌های تحقق به کارگیری آورده نقدی برای تأمین مالی، مشکلات زیادی را برای ارباب رجوع و بانک به وجود می‌آورد و اعمال سلیقه‌های</p>	<p>ماده (۱۲)</p> <p>متن زیر به‌عنوان ماده (۱۳۸) مکرر به قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌شود:</p> <p>ماده (۱۳۸) مکرر - اشخاصی که آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح و سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی را در قالب عقود مشارکتی فراهم نمایند، معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می‌شوند و برای پرداخت‌کننده سود، معادل سود پرداختی مذکور به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود.</p> <p>تبصره «۱» - استفاده‌کننده از معافیت موضوع این ماده تا دو سال نمی‌تواند آورده نقدی را از بنگاه تولیدی خارج کند. در صورت کاهش آورده نقدی، به میزان ارزش روز معافیت استفاده شده، مالیات سال خروج آورده نقدی، اضافه می‌شود.</p> <p>تبصره «۲» - تشخیص تحقق به‌کارگیری آورده نقدی برای تأمین مالی</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>شخصی افزایش می‌یابد.</p> <p>۶. <u>موضوعی که در این شیوه باید به آن توجه شود</u> این است که تصویب این ماده باید به گونه‌ای طراحی شود که اساس آن محملی برای پولشویی، فرار مالیاتی و سایر هزینه‌های اقتصاد ملی نشود. چراکه بی‌ضابطه بودن مکانیسم جذب نقدینگی برای تأمین مالی یا سرمایه در گردش می‌تواند توسط عده‌ای محدود محملی برای سوءاستفاده‌های مالی شود که هزینه آن فقط در قالب فرار مالیاتی بروز و ظهور نکند. براین اساس باید مکانیسم قوی و هوشمندی برای پایش حجم معاملات و مبادلات صورت گرفته با کیفیت مطرح شده در این ماده طراحی شود. البته مراقبت‌هایی در قالب تبصره‌های «۱» و «۲» لحاظ شده است، اما باید تبصره‌های دیگری برای ثبت دقیق اطلاعات مربوط به این ماده تبیین شود.</p> <p>نکات حقوقی در مورد این ماده</p> <p>استفاده از عبارت «پروژه - طرح» در ماده (۱۳۸) مکرر مغایر با اصل پانزدهم قانون اساسی است؛ پیشنهاد می‌شود بجای آن از عبارت «طرح (پروژه)» استفاده شود. این ماده (ماده (۱۳۸) مکرر)، به‌دلیل برقراری معافیت مالیاتی مغایر با تبصره «۱» بند «الف» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه است، لذا براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p>	<p>پروژه - طرح یا سرمایه در گردش با اداره امور مالیاتی حوزه مربوط است.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	تبصره «۱» ماده (۱۳۸) مکرر پیشنهادی، مبنیاً بر ایراد اصل ماده مزبور، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.	
موافق	جهت تصمیم‌گیری مناسب، بهتر است تخمینی از منابع مورد نیاز برای اجرای این حکم و همچنین محل تأمین آن ارائه شود. براساس اصل هشتماد قانون اساسی و برخی نظرات موردی شورای نگهبان، دادن کمک بلاعوض از طرف دولت باید با تصویب موردی مجلس باشد، لذا اعطای مصوبه کلی که در این ماده انجام گرفته است مغایر با اصل مزبور است.	<p>ماده (۱۳)</p> <p>به دولت اجازه داده می‌شود از محل اعتبارات بودجه‌های سنواتی تا پنجاه درصد (۵۰٪) آن بخش از هزینه‌های تحقیقاتی یا ارتقای وضعیت محیط زیستی به واحدهای تولیدی دارای مجوز یا پروانه بهره‌برداری را که منجر به کسب حق امتیاز تولید کالا یا خدمات یا ثبت اختراع از مراجع ذیصلاح داخلی یا بین‌المللی شده است، کمک نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>
	<p>۱. با توجه به اینکه برخی معافیت‌های مالیاتی در حال حاضر برای پارک‌های علم و فناوری وجود دارد، تصویب این ماده می‌تواند با تسری آن به شهرک‌های فناوری که موضوع فعالیت مشابهی دارند، تبعیض موجود را رفع نماید.</p> <p>۲. این ماده مغایر با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و طرح جامع نظام مالیاتی و همچنین مغایر با تبصره «۲» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم است و در صورت تصویب نیاز به دوسوم رأی نمایندگان دارد.</p>	<p>ماده (۱۴)</p> <p>در مواد (۳) و (۹) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵، عبارت «و شهرک‌های فناوری» به ترتیب به انتهای بند «ج» و بعد از عبارت «پارک‌های علم و فناوری» اضافه می‌شود.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
ارجاع به کمیسیون برای اصلاحات	<p>در بند «ب» ماده (۱۵) و در خط سوم، عبارت «گسترش استفاده از گاز طبیعی فشرده» به این عبارت تغییر یابد:</p> <p>گاز طبیعی فشرده، گاز مایع شده و گاز مایع شده فشرده در نهایت برای اجرای ماده (۱۵) تشکیل کنسرسیوم می‌تواند راهکار مناسبی باشد. لذا یک تبصره تحت عنوان تبصره «۸» به این صورت بیاید:</p> <p>برای تحقق اهداف این ماده تأسیس کنسرسیوم نیز بلامانع است.</p> <p>نکات حقوقی در مورد این ماده</p> <p>روش‌های مذکور در صدر این ماده حاوی روش فاینانس بوده که این روش مغایر با موازین اسلامی است و تجویز صورت گرفته در ماده (۸۲) قانون برنامه پنجم مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام و برای دوره پنج‌ساله بوده است، لذا این ماده مغایر با موازین اسلامی است.</p> <p>تصریح بر تجویز انعقاد قرارداد توسط شرکت‌های دولتی تابع وزارت نفت در صدر این ماده، به معنای پذیرش فعالیت‌های شرکت ملی نفت است؛ با توجه به اینکه اساسنامه این شرکت باید با اصل چهل و پنجم قانون اساسی و سایر اصول قانون اساسی تطبیق یافته و اصلاح شود، پذیرش فعالیت این شرکت شائبه و ابهام مغایرت با شرع و قانون اساسی دارد. همین ابهام در خصوص شرکت ملی گاز ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی نیز وجود دارد.</p>	<p>ماده (۱۵)</p> <p>به وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سایر وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه و وابسته به آنها حسب مورد اجازه داده می‌شود تا با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و تا سقف مبالغی که با پیشنهاد وزارتخانه‌های مربوطه در قوانین بودجه سنواتی درج می‌گردد با استفاده از انواع روش‌های سرمایه‌گذاری از جمله بیع متقابل، ساخت، بهره‌برداری و تحویل (B.O.T) تأمین منابع مالی، ساخت و بهره‌برداری، طرح و ساخت کلید در دست، ساخت، بهره‌برداری و مالکیت و سایر روش‌های مصرح در قوانین و مقررات در موارد زیر که به افزایش تولید یا ارتقای کیفیت یا صرفه‌جویی در مصرف کالا یا خدمت یا زمان یا بهبود محیط زیست می‌انجامد با سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان خارجی و بخش غیردولتی داخلی، با اولویت بخش خصوصی و یا تعاونی حسب مورد قرارداد ارزی یا ریالی منعقد و یا مجوز سرمایه‌گذاری برای آنان صادر نمایند.</p> <p>در مواردی که سرمایه‌گذاری یا اقدامات بخش‌های خارجی و عمومی غیردولتی، خصوصی یا تعاونی داخلی به تولید یا ارتقای کیفیت یا صرفه‌جویی در کالا یا خدمت یا زمان یا بهبود کیفیت محیط زیست بیانجامد وزارتخانه‌های مذکور و سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه و وابسته به آنها مجازند در صورت نیاز منافع حاصله را حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) با نرخ ارز بازار آزاد و برای سایر موارد با قیمت‌های غیریارانه‌ای با عقد قرارداد از آنان خریداری یا اصل و سود سرمایه‌گذاری را طبق قرارداد منعقد به آنان پرداخت نمایند و در صورت</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>در بند «پ»، استفاده از عبارت «راندمان» مغایر با اصل پانزدهم قانون اساسی است؛ پیشنهاد می‌شود بجای آن از عبارت «بازده (راندمان)» استفاده شود.</p> <p>در تبصره «۳»، اطلاق تعهد بازپرداخت اصل و سود سرمایه‌گذاری‌ها توسط دولت، بدون تصریح بر لزوم رعایت قانون بانکداری بدون ربا، مغایر با موازین شرعی است. همچنین در این تبصره، استفاده از عبارت «پروژه» مغایر با اصل پانزدهم قانون اساسی است؛ پیشنهاد می‌شود بجای آن از عبارت «طرح (پروژه)» استفاده شود.</p> <p>در تبصره «۶»، پذیرش فعالیت شرکت ملی نفت و شرکت ملی گاز ایران، منبئاً بر ایراد صدر این ماده، شائبه و ابهام مغایرت با شرع و قانون اساسی دارد.</p>	<p>تمایل سرمایه‌گذار می‌تواند نسبت به فروش آنها در داخل یا خارج اقدام نماید.</p> <p>الف) طرح‌های نفت و گاز از جمله افزایش ظرفیت تولید نفت خام، گاز و میعانات گازی با اولویت مخازن مشترک و افزایش ظرفیت پالایش نفت خام و میعانات گازی، افزایش تولید محصولات پتروشیمی ذخیره‌سازی نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی مخازن مشترک در مخازن غیرمشترک و داخل کشور ذخیره‌سازی گاز در فصول کم‌مصرف برای استفاده در فصول پرمصرف، تبدیل در جای نفت و گاز و میعانات گازی به محصول یا برق، تزریق گاز به میادین داخلی، رشد صادرات و ترانزیت و سوآپ نفت خام، میعانات گاز و گاز و فرآورده‌های نفتی، جلوگیری از سوختن گازهای همراه نفت و میعانات گازی و جایگزینی گاز داخلی یا وارداتی با فرآورده‌های نفتی ذریبط و کلیه طرح‌هایی که به افزایش تولید یا صرفه‌جویی در مصرف نفت خام و میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی بیانجامد.</p> <p>ب) طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش‌های مختلف از جمله صنعت با اولویت صنایع انرژی‌بر و حمل‌ونقل عمومی و ریلی درون و برون‌شهری و ساختمان، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، گسترش استفاده از گاز طبیعی فشرده یا مایع با اولویت شهرهای بزرگ و مسیر راه‌های اصلی بین شهری، تولید و یا جایگزین کردن خودروهایی کم‌مصرف و یا برقی با خودروهایی پرمصرف و فرسوده و کاهش هزینه‌های حمل بار و مسافر و کاهش دموراژ (خسارت تأخیر) کشتی‌ها و طرح‌های حمل‌ونقل ریلی، جاده‌ای، دریایی، هوایی اعم از زیرساخت‌ها و وسایل حمل‌ونقل،</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
		<p>طرح‌هایی که به کاهش گازهای گلخانه‌ای منجر می‌شود ماشین‌آلات و واحدهای تولیدی بخش کشاورزی.</p> <p>پ) طرح‌های احداث نیروگاه با راندمان بالا، افزایش تولید و بازدهی حرارتی نیروگاه‌ها که منجر به افزایش راندمان حرارتی شود، با اولویت نصب بخش بخار در نیروگاه‌های چرخه (سیکل) ترکیبی اعم از ترکیب برق و گرما (CHP) و ترکیب برق، سرما و گرما (CCHP) و مولدهای مقیاس کوچک (DG) توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، کاهش تلفات انرژی در تولید، انتقال و توزیع، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف برق و انرژی، برقی کردن چاه‌های کشاورزی با اولویت استفاده از منابع انرژی‌های نو از جمله انرژی خورشیدی، جایگزینی مصرف برق به جای گاز یا فرآورده‌های نفتی در مناطقی که توجیه اقتصادی دارد و افزایش سهم صادرات و ترانزیت برق، تولید برق از تلفات گاز و سوخت کارخانجات.</p> <p>ت) طرح‌های احداث سد، بندر، آب و فاضلاب، طرح‌های جلوگیری از شوری و کاهش کیفیت آب، شیرین کردن آب شور و تولید آب شیرین با استفاده از روش‌های مختلف با اولویت روش‌های حرارتی بازیافتی، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف آب با کاهش تلفات آب در انتقال و توزیع، مهار و بهره‌برداری بهینه از آب‌های داخلی، مشترک و مرزی و آب‌هایی که به دریا می‌ریزد و طرح‌های جمع‌آوری و دفع بهداشتی فاضلاب و کلیه طرح‌هایی که به بهبود کیفیت و کاهش مصرف آب می‌انجامد، طرح‌های زهکشی اراضی کشاورزی و شیوه‌های نوین آبیاری، تضمین خرید آب یا اجازه فروش آب به سرمایه‌گذاران در کلیه موارد از جمله شرب و بهداشت، صنعت،</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
		<p>کشاورزی و آبیاری.</p> <p>ث) سایر طرح‌هایی که به ارتقای کیفیت یا کمیت کالاها و خدمات تولیدی یا صرفه‌جویی و جلوگیری از هدر رفتن سرمایه‌های انسانی، مالی، محیط زیست و زمان منجر می‌شوند.</p> <p>تبصره «۱» - توجیه فنی و اقتصادی و زیست‌محیطی، زمان‌بندی اجرا و بازپرداخت و سقف تعهد دولت در هر یک از طرح‌هایی که نیاز به تعهد دولت دارد با پیشنهاد وزارتخانه ذیربط به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، شورای اقتصاد مکلف است حداکثر تا یک ماه پس از وصول هر طرح به دبیرخانه آن، رسیدگی و تعیین تکلیف کند.</p> <p>تبصره «۲» - صندوق توسعه ملی و بانک‌های عامل موظفند به طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی این ماده با اولویت، تسهیلات ارزی و ریالی پرداخت نمایند.</p> <p>تبصره «۳» - تعهد بازپرداخت اصل و سود سرمایه‌گذاری طرح‌های موضوع این ماده در مواردی که عواید و منابع حاصل از اجرای آنها به حساب درآمد عمومی واریز می‌شود و یا به صرفه‌جویی در مصرف سوخت و کاهش هزینه‌های عمومی می‌انجامد در سقف و ترتیبی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد به عهده دولت است و وزارت نفت موظف است منابع ناشی از افزایش تولید یا صرفه‌جویی نفت خام، میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی را از محل افزایش درآمد یا کاهش واردات حسب مورد به قیمت‌های صادراتی و وارداتی (برای سوخت) و در سایر موارد به قیمت‌های</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
		<p>غیریارانه‌ای به صورت مستقیم یا از طریق شرکت دولتی تابعه ذیربط طبق قرارداد به سرمایه‌گذار که به روش‌های رقابتی انتخاب گردیده پرداخت کند و همزمان به حساب بدهکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و تسویه حساب کند.</p> <p>تبصره «۴» - بازپرداخت تعهدات دولت موضوع بند «ت» این ماده از محل درآمدهای حاصل از اجرای طرح‌ها و قوانین بودجه سنواتی صورت می‌گیرد.</p> <p>تبصره «۵» - در اجرای بندهای این ماده اولویت با سرمایه‌گذارانی است که نفت خام، میعانات گازی و یا فرآورده‌های نفتی را برای تسویه تعهدات دولت قبول می‌کنند.</p> <p>تبصره «۶» - ارزش سوخت و یا انرژی صرفه‌جویی شده براساس نوع و ترکیب سوخت مصرفی در دوره یک‌سال قبل از انعقاد قرارداد و طبق قیمت‌های صادراتی و یا وارداتی محاسبه و منظور می‌شود.</p> <p>تبصره «۷» - به وزارتخانه‌های مذکور اجازه داده می‌شود در صورت نیاز آب، برق، گاز و فرآورده‌های نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای تولید یا صرفه‌جویی شده را از اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی، خصوصی یا تعاونی حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و برای سایر موارد به قیمت‌های غیریارانه‌ای از آنان و یا سایر سرمایه‌گذاران در این زمینه خریداری یا برای ایجاد اشتغال و اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در هر استان و هر شهرستان سرمایه‌گذاری کنند. در صورت تمایل سرمایه‌گذار می‌تواند کالا یا خدمت تولید یا صرفه‌جویی شده را در</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
		داخل یا خارج به فروش برساند. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت و نیرو حسب مورد حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
موافق حذف		ماده (۱۶) - حذف شد.
	<p>نکات قابل توجه مربوط به این ماده</p> <p>۱. ماده (۱۷) در حوزه گردشگری و هتلداری در واقع همان مصوبه کمیسیون اقتصادی مجلس در خصوص ماده (۱۳۲) لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم است که نظرات مرکز پژوهش‌ها از جمله تمایز میان دفاتر جذب گردشگران ورودی و دفاتر گردشگران خروجی از کشور در زمان بررسی لایحه اخیرالذکر لحاظ گردیده است و دولت مجدداً در قالب لایحه حاضر به آن پرداخته است که از نظر محتوایی بلااشکال می‌باشد.</p> <p>همچنین موضوع استفاده حوزه گردشگری از منابع صندوق توسعه ملی که در قالب بند «۲۹» الحاقی آورده شده است پیش از این در قالب ماده واحده قانون بودجه ۱۳۹۳ وجود داشته است و بلااشکال می‌باشد.</p> <p>۲. در مورد بند «ح»: شرکت‌های خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات با</p>	<p>ماده (۱۷)</p> <p>ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>ماده (۱۳۲) - مالیات بر درآمد ابرازی اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای تولیدی اعم از صنعتی و معدنی و صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی که مشمول پرداخت مالیات می‌باشند و همچنین واحدهای خدماتی شامل حمل‌ونقل، هتلداری و مراکز اقامتی گردشگری و نیز مراکز آموزشی و پژوهشی و درمانی، از تاریخ شروع فعالیت، پس از تصویب این قانون با تأیید مراجع قانونی ذیربط، به مدت پنج سال و در مناطق کمتر توسعه‌یافته، به مدت ده سال با نرخ صفر محاسبه می‌شود.</p> <p>الف) منظور از مالیات با نرخ صفر در این قانون روشی است که مؤدیان مشمول آن مکلف به تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی، اسناد و مدارک حسابداری حسب مورد، برای درآمدهای خود به ترتیب مقرر در این قانون و در مواعد مشخص شده به سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشند و سازمان مذکور نیز مکلف به بررسی اظهارنامه و تعیین درآمد مشمول مالیات</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>نشان معتبر اقدام می‌نمایند در صورتی که حداقل سی درصد (۳۰٪) از محصولات نهایی تولیدی را صادر نمایند از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید ایرانی در دوره معافیت واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام معافیت از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار خواهند شد.</p> <p>۳. این ماده نیاز به بازنگری در خصوص تعداد سنوات و میزان معافیت‌های ارائه شده برای واحدهای تولیدی با لحاظ مسائل اجرایی در خصوص شاخص‌های مربوط به استحقاق دریافت معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی موضوع این ماده دارد. ضمن اینکه پیچیده کردن ماده (۱۳۲) با کیفیت پیشنهاد شده می‌تواند منجر به گسترش زمینه‌های فساد، تبانی و بی‌نظمی در امور مالیاتی شود.</p> <p>نکته حقوقی در مورد این ماده</p> <p>این ماده مغایر با بند «۱۸» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مقام معظم رهبری به نظر می‌رسد زیرا این سیاست، حکم به «افزایش سالیانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت» کرده است که این امر مستلزم، کاهش هزینه‌های دولت و</p>	<p>مؤدیان براساس مستندات، مدارک و اظهارنامه مذکور است و پس از تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان، مالیات آنها با نرخ صفر محاسبه می‌شود.</p> <p>ب) مالیات با نرخ صفر برای واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع این ماده که در هر سال نسبت به سال قبل نیروی کار شاغل خود را بیست درصد (۲۰٪) افزایش دهد، یک‌سال افزایش می‌یابد. افزایش اشتغال نیروی کار در هر واحد با تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ارائه اسناد و مدارک مربوط به فهرست بیمه تأمین اجتماعی کارکنان محقق می‌شود.</p> <p>پ) در صورتی که محل استقرار واحد اقتصادی مدنظر این ماده شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی واقع در مناطق کمتر توسعه‌یافته باشد دوره زمانی محاسبه مالیات با نرخ صفر موضوع این ماده سه سال دیگر افزایش می‌یابد. اگر واحد اقتصادی مذکور در شهرک‌های صنعتی در مناطقی غیر از مناطق کمتر توسعه‌یافته یا مناطق ویژه اقتصادی واقع شده باشد، افزایش دوره زمانی محاسبه مالیات با نرخ صفر به مدت دو سال دیگر منظور می‌شود.</p> <p>ت) به منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی در واحدهای موضوع این ماده، علاوه بر دوره حمایت از طریق مالیات با نرخ صفر حسب مورد، سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه‌یافته به شرح زیر مورد حمایت قرار می‌گیرد:</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>افزایش منابع و درآمدهای غیرنفتی دولت است. همچنین بند «۱۷» سیاست مزبور حکم به «اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی» کرده است.^۱</p>	<p>۱. در مناطق کمتر توسعه یافته</p> <p>مالیات بر درآمد ابرازی سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر مذکور در صدر این ماده تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد به دو برابر سرمایه ثبت و پرداخت شده برسد، به نرخ صفر محاسبه می‌شود و بعد از آن، مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.</p> <p>۲. در سایر مناطق</p> <p>پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات مذکور در صدر این ماده با نرخ صفر و پنجاه درصد (۵۰٪) باقی مانده با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود. این حکم تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد، معادل سرمایه ثبت و پرداخت شده شود، ادامه می‌یابد و بعد از آن، صد درصد (۱۰۰٪) مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.</p> <p>هرگونه سرمایه‌گذاری که با مجوز مراجع قانونی ذی‌ربط به منظور تأسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدها برای ایجاد دارایی‌های ثابت به استثنای زمین هزینه می‌شود، مشمول حکم این تبصره است.</p> <p>ث) استثنای زمین در جزء «۲» بند «ت»، در مورد سرمایه‌گذاری اشخاص</p>

۱. این ایراد در خصوص کلیه موادی که اعطای تخفیف یا ترجیح یا معافیت مالیاتی کرده است، قابل استناد است.

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
		<p>حقوقی غیردولتی در زمینه حمل و نقل، هتلداری و مراکز اقامتی گردشگری، مراکز آموزشی و پژوهشی و درمانی صرفاً به میزان تعیین شده در مجوزهای قانونی صادر شده از مراجع ذیصلاح، جاری نمی‌باشد.</p> <p>ج) در صورت کاهش میزان سرمایه ثبت و پرداخت شده اشخاص مذکور که از مشوق مالیاتی این ماده برای افزایش سرمایه استفاده کرده باشند، مالیات متعلق و جریمه‌های آن مطالبه و وصول می‌شود.</p> <p>چ) در صورتی که سرمایه‌گذاری انجام شده موضوع این ماده با مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران انجام شده باشد به ازای هر پنج درصد (۵٪) مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی به میزان ده درصد (۱۰٪) به مشوق این ماده به نسبت سرمایه ثبت و پرداخت شده و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) اضافه می‌شود.</p> <p>ح) شرکت‌های خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات یا نشان معتبر اقدام کنند در صورتی که حداقل بیست درصد (۲۰٪) از محصولات تولیدی را صادر نمایند از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید ایرانی در دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام دوره مذکور، از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار می‌باشند.</p> <p>خ) نرخ صفر مالیاتی و مشوق‌های موضوع این ماده شامل درآمد واحدهای</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
		<p>تولیدی و معدنی مستقر در شعاع یکصدویست کیلومتری مرکز استان تهران و پنجاه کیلومتری مرکز استان اصفهان و سی کیلومتری مراکز سایر استان‌ها و شهرهای دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت براساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن نمی‌شود.</p> <p>واحدهای فناوری اطلاعات و صنایع دانش‌بنیان و فناوری بالا با تأیید وزارتخانه‌های ذی‌ربط و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور در هر حال از امتیاز این ماده برخوردار می‌باشند؛ همچنین مالیات واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در کلیه مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی به‌استثنای مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های مستقر در شعاع یکصدویست کیلومتری مرکز استان تهران با نرخ صفر محاسبه می‌شود و از مشوق‌های مالیاتی موضوع این ماده برخوردار می‌باشند.</p> <p>درخصوص مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی یا واحدهای تولیدی که در محدوده دو یا چند استان و یا شهر قرار می‌گیرند ملاک، فاصله با مرکز استان یا شهر متبوع منطقه ویژه اقتصادی، شهرک یا واحد مورد نظر می‌باشد.</p> <p>د) فهرست مناطق کمتر توسعه‌یافته شامل استان، شهرستان، بخش و دهستان در سه‌ماهه اول در هر برنامه پنج‌ساله، توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد و تا ابلاغ فهرست جدید، فهرست برنامه قبلی معتبر می‌باشد. تاریخ شروع فعالیت با تأیید مراجع</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
		<p>قانونی ذی ربط، مناط اعتبار برای احتساب مشوق‌های مناطق کمتر توسعه یافته است.</p> <p>در هر حال مناطقی که متوسط نرخ بیکاری آن در ده ساله قبل از سال اعلام مناطق موضوع این ماده، از متوسط نرخ بیکاری اعلامی کشور توسط مراجع قانونی ذی ربط بیشتر باشد، مناطق کمتر توسعه یافته تلقی می‌شوند.</p> <p>ذ) کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی که قبل از اجرای این قانون پروانه بهره‌برداری از مراجع قانونی ذی ربط اخذ کرده باشند تا ۶ سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی معاف می‌باشند. حکم این تبصره نسبت به درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مجری نیست.</p> <p>ر) صد درصد (۱۰۰٪) درآمد ابرازی دفاتر گردشگری و زیارتی و هتل‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل مربوطه دارای مجوز از مراجع قانونی ذی ربط که از محل جذب گردشگران خارجی یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه تحصیل شده باشد با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد.</p> <p>ز) مالیات با نرخ صفر موضوع این قانون صرفاً شامل درآمد ابرازی بجز درآمدهای کتمان شده می‌باشد. این حکم در مورد کلیه احکام مالیاتی با نرخ صفر منظور در این قانون مجری است.</p> <p>ژ) مفاد این ماده پس از اتمام دوره اجرای قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه مجری است.</p> <p>تبصره - آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده و بندهای آن حداکثر ظرف ۶ ماه پس از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
		دارایی و صنعت، معدن و تجارت با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
موافق		<p>ماده (۱۸)</p> <p>سازمان تأمین اجتماعی مکلف است از سال ۱۳۹۴ اطلاعات کارفرمایان (اشخاص حقوقی) دارای بدهی قطعی شده را به صورت برخط در اختیار دستگاه‌هایی که براساس قانون ملزم به استعلام از این سازمان هستند قرار دهد.</p>
حذف کل و عمل براساس بخشنامه شماره ۱۰۱۹ بانک مرکزی	<p>۱. مسئله تعیین تکلیف نرخ و فرآیند تسویه بدهی بدهکاران ارزی در مصوبه شماره ۴۹۸۵۴/۱۸۳۳۰۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۱ کمیسیون اقتصاد هیئت دولت تعیین تکلیف شده و توسط بانک مرکزی طی بخشنامه شماره ۶۰/۱۰۱۹ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۴ ابلاغ شده است که ضروری است ادامه روند نیز توسط بانک مرکزی و بانک‌های عامل پیگیری گردد و نیاز به قانونگذاری جدید نیست.</p> <p>۲. محتوای این ماده هیچ‌گونه ارتباطی به دولت ندارد حتی اگر منظور بدهی‌های ارزی از محل حساب ذخیره ارزی باشد باز هم بانک عامل مسئول است و نه دولت.</p> <p>۳. این ماده منجر به دائمی کردن بدهی‌های ارزی خواهد شد.</p> <p>نکته حقوقی در مورد این ماده</p> <p>مشخص نیست که نحوه اقدام دولت برای اجرای این ماده به چه</p>	<p>ماده (۱۹)</p> <p>دولت موظف است نسبت به تعیین تکلیف نرخ و فرآیند تسویه بدهکاران ارزی از محل حساب ذخیره ارزی به دولت به نحوی که زمان دریافت ارز، زمان فروش محصول یا زمان تکمیل طرح (حسب مورد)، نوع کالا (نهایی، واسطه‌ای یا سرمایه‌ای) وجود یا نبود محدودیت‌های قیمتگذاری توسط دولت و رعایت ضوابط قیمت‌گذاری و عرضه توسط دریافت‌کننده تسهیلات، وجود یا نبود منابع ارزی در زمان درخواست متقاضی لحاظ شده باشد، ظرف ۶ ماه پس از تصویب این قانون اقدام کند.</p> <p>تبصره «۱» - گیرندگان تسهیلات موضوع این ماده از تاریخ ابلاغ این قانون تا سه ماه فرصت دارند تا بدهی خود به قیمت روز گشایش را با بانک عامل تأدیه و یا تعیین تکلیف کنند. بدهکارانی که مطابق این تبصره اقدام به تعیین تکلیف بدهی خود نموده باشند، مشمول تسهیلات این ماده می‌باشند. تطابق شرایط این ماده با بدهکاران مزبور با تصویب کارگروه ملی</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>صورت و قالبی است. اطلاق این ماده دلالت بر الزام دولت به تقدیم لایحه می‌کند که این امر مغایر با اصل هفتاد و چهارم قانون اساسی است. همچنین مفاد این ماده با ماده (۸۵) قانون برنامه پنجم توسعه مغایر است لذا براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p>	<p>و برحسب ضرورت استانی می‌باشد. کلیه اقدامات قانونی و اجرایی توسط بانک‌های عامل تا ابلاغ آیین‌نامه اجرایی این ماده متوقف می‌گردد.</p> <p>تبصره «۲» - آیین‌نامه اجرایی این ماده که در آن ترکیب کارگروه مذکور در تبصره «۱» تعیین می‌شود، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>تبصره «۳» - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه پوشش نوسانات نرخ ارز را تهیه کند و به تصویب هیئت وزیران برساند.</p>
	<p>۱. استدلال حاکم بر این ماده پیشنهادی آن است که سازمان‌های توسعه‌ای براساس اساسنامه خود، کارکردهای مشخصی را دارند و وظایف مشخصی به آنها داده شده است، اما در طول سال‌ها مقررات و قوانینی مانع اجرای کامل فعالیت این سازمان‌ها در کارکرد اصلی‌شان شده است برای رفع این محدودیت‌ها چنین پیشنهادی مطرح شده است.</p> <p>۲. پیشنهاد می‌شود با توجه به جایگاه سازمان‌های توسعه‌ای اساسنامه این سازمان‌ها با توجه به شرایط جدید اقتصاد کشور و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم مورد بازنگری</p>	<p>ماده (۲۰)</p> <p>سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس قانون تأسیس و اساسنامه خود اداره گردیده و از شمول قوانین مدیریت خدمات کشوری و محاسبات عمومی کشور به‌جز در مواردی که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند، مستثنا می‌باشند. تسری قوانین به این سازمان‌ها مستلزم ذکر نام است.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>اساسی قرار گیرد. برای تحقق این اهداف باید اساسنامه سازمان‌های توسعه‌ای براساس ماده (۱۵۲) قانون برنامه پنجم توسعه مورد بازنگری اساسی قرار گیرد.</p> <p>۳. در ماده (۱۵۲) قانون برنامه پنجم توسعه مقرر شد «به دولت اجازه داده می‌شود در جهت تقویت سازمان‌های توسعه‌ای از طریق اعمال اصلاحات لازم در اساسنامه و مقررات ناظر بر آنها و حذف موانع سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی با رویکرد تحرک، کارآیی، خوداتکایی و خطرپذیری (ریسک) براساس مصوبات هیئت وزیران و با رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی اقدام قانونی به عمل آورد».</p> <p>نکته حقوقی این ماده</p> <p>این ماده از جهت روشن نبودن وضعیت اساسنامه شرکت ملی صنایع پتروشیمی مبهم است و شائبه مغایرت با اصل چهل و پنجم قانون اساسی را دارد. استثنا کردن و مستلزم ذکر نام کردن اشخاص مذکور در این ماده، با توجه به اساسنامه برخی از این اشخاص، مغایر با اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است.</p>	

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
<p>حذف جزء</p> <p>عبارت «و از شمول مواد (۳۹)، (۴۰)، (۴۱) و (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و اصلاحات بعدی آن مستثنا» حذف شود.</p> <p>ماده (۲۱)</p> <p>صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک صنایع دریایی و بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی، به جزء «۱۱» ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده و تبصره ماده (۱۴۵) قانون مالیات‌های مستقیم اضافه می‌شود.</p>	<p>۱. براساس تصویب‌نامه مورخ ۱۳۸۸/۶/۷ موضوع ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم این چنین صندوق‌هایی در گروه ۲ ماده (۲) قانون اصل چهل‌وچهارم طبقه‌بندی و مشمول واگذاری شدند. پس از آن در ماده (۱۶) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و...^۱ مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ این صندوق‌ها ادغام شدند.</p> <p>۲. این ماده در واقع اصلاح ماده (۱۶) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و... مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ است. هرچند که در ردیف ۲۹۵۰۸۰ پیوست قانون بودجه سال ۱۳۹۳ شرکت‌های دولتی، نام صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک درج شده است.</p> <p>اگر ماده (۱۶) قانون مزبور شده است، این صندوق‌ها در صندوق حمایت از تولیدات صنعتی ادغام شده‌اند، بنابراین شخصیت حقوقی آنها از بین رفته و از منظر قانونی وجود ندارد تا حکمی در خصوص آنها وضع شود. لذا لازم است، قوانین موجود این صندوق‌ها مجدداً به تصویب برسد و سپس حکم پیشنهادی در خصوص آنها تصویب شود.</p> <p>۳. باتوجه به آن که کارکرد و تخصص این صندوق‌ها متفاوت است</p>	<p>ماده (۲۱)</p> <p>صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، صنایع دریایی و بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، به جزء «۱۱» ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ و تبصره ماده (۱۴۵) قانون مالیات‌های مستقیم اضافه و از شمول مواد (۳۹)، (۴۰)، (۴۱) و (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و اصلاحات بعدی آن مستثنا می‌گردند.</p>

۱. ماده (۱۶) - «صندوق حمایت از تولیدات صنعتی» از تجمیع صندوق‌های ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک، حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، صنایع دریایی و بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی تشکیل می‌شود. اساسنامه این صندوق به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت ظرف ۶ ماه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>بنابراین باید از یکدیگر جدا شوند و ترکیب این صندوق‌ها صحیح نیست. از طرفی باتوجه به آنکه کارکرد صندوق‌ها حمایت مالی از صنایع است باید فرآیند گردش وجوه آنها روان باشد.</p> <p>۴. ساختار این صندوق‌ها شرکت‌های دولتی سهامی خاص است. از بُعد اقتصادی این صندوق‌ها شبیه نهادهای مالی توسعه‌ای هستند که خدمات مالی به صنعتگران و بنگاه‌های اقتصادی می‌دهند. بنابراین لازم ابتدا از فهرست واگذاری‌ها خارج شود چراکه هنوز شرایط لازم برای توسعه صندوق‌های حمایتی غیردولتی و واگذاری صندوق‌های دولتی وجود ندارد.</p> <p><u>۵. بحث دیگری که در ارتباط با حکم این ماده باید به آن توجه شود</u> این است که این ماده درصدد است صندوق‌های فوق از پرداخت مالیات بر ارزش‌افزوده معاف شوند و بتواند کلیه ترجیحات و تخفیفات مالیاتی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم در مورد بانک‌ها را به این صندوق‌ها تسری دهد. اگرچه برای حمایت از این صندوق‌ها با ماهیت فعالیت مالی باید کمک کرد، اما با توجه به ماهیت یکسان فعالیت این صندوق‌ها و شرکت‌های بیمه و همچنین معاف نبودن فعالیت‌های بیمه‌ها از پرداخت مالیات بر ارزش‌افزوده، اگر مفاد این ماده تصویب شود نوعی تبعیض مالیاتی بین صندوق‌ها و بیمه‌ها با ماهیت فعالیت یکسان ایجاد خواهد شد.</p>	

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>ارائه معافیت مالیاتی برای صندوق‌های ذکر شده در این ماده با مفاد حکم تبصره «۱» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم مغایرت دارد، لذا تصویب این ماده نیازمند دوسوم رأی مجلس است.</p> <p>۷. دلیل موجهی برای خارج کردن این نوع صندوق‌ها از شمول مواد مرتبط در قانون محاسبات عمومی کشور و حسابرسی و نظارت حاصل از آن وجود ندارد.</p> <p>۸.</p> <p>نکته حقوقی این ماده</p> <p>این ماده به دلیل برقراری معافیت مالیاتی مغایر با تبصره «۱» بند «الف» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه است لذا براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد. استثنا کردن اشخاص مذکور در صدر این ماده از شمول مواد (۳۹)، (۴۰)، (۴۱) و (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور، مغایر با اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است.</p>	
موافق	<p>نکته حقوقی این ماده</p> <p>این ماده به دلیل برقراری معافیت مالیاتی مغایر با تبصره «۱» بند «الف» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه است لذا براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p>	<p>ماده (۲۲)</p> <p>شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران که از محل آورده نقدی یا مطالبات حال شده سهامداران افزایش سرمایه می‌دهند، از پرداخت حق تمبر موضوع ماده (۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره آن معاف می‌باشند.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
موافق		<p>ماده (۲۳)</p> <p>اصلاحات ذیل در تبصره‌های «۱» و «۲» ماده (۹) و ماده (۳۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی صورت می‌گیرد:</p> <p>۱. عبارت «ظرف مدت یک‌سال» در تبصره «۱» ماده (۹) به «ظرف پنج سال پس از تصویب این قانون»، اصلاح و عبارت «عکس‌های هوایی سال ۱۳۴۶ نیز جزء مستندات قابل قبول محسوب می‌شود» به انتهای تبصره اضافه می‌گردد.</p> <p>۲. واگذاری اراضی ملی و دولتی برای احداث شهرک‌های صنعتی، کشاورزی و خدمات گردشگری و مناطق ویژه اقتصادی مصوب و طرح‌های قابل واگذاری دولتی، با رعایت مقررات زیست‌محیطی، از شمول تبصره «۲» ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مستثنا می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>۳. در صدر ماده (۳۲) پس از عبارت «در قالب بودجه‌های سنواتی» عبارت «در ردیف‌های اعتباری خاص» اضافه می‌شود.</p>
موافق	<p>ماده پیشنهادی نسبت به لایحه دولت که قرار بود از محل منابع تسعیر بدهی‌های دولت با بانک‌ها و بانک مرکزی تسویه گردد، از نظر کارشناسی مطلوب بوده و تبعات ماده پیشنهادی لایحه را</p>	<p>ماده (۲۴)</p> <p>به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود از محل حساب مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی، تفاوت ریالی ناشی از</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>نخواهد داشت. از این رو پیشنهاد اصلاحی مرکز پژوهش‌های مجلس نیز^۱ تا حدود زیادی در این ماده لحاظ شده است.</p> <p>نکات حقوقی این ماده</p> <p>حکم این ماده فاقد مفهوم است زیرا تأمین از محل حساب مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی معنا ندارد مگر اینکه این ماده به معنای تجویز فروش دارایی‌های خارجی باشد که این امر موجب انحراف منابع نفتی به سوی هزینه‌های دولت می‌شود لذا این ماده نیز مغایر با بندهای «۱۷» و «۱۸» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مقام معظم رهبری، مبنی بر «افزایش سالیانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت» و «اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی» است.</p> <p>حکم تبصره نیز که ارائه گزارش توسط بانک مرکزی به کمیسیون‌های داخلی مجلس و دیوان محاسبات را داده است، مغایر با صلاحیت نظارتی مجلس و دیوان محاسبات (اصول پنجاه و پنجم و هشتاد و هشتم و ...) است.</p>	<p>تعهدات ارزی قطعی با نرخ رسمی ارز تا نرخ ارز روز پرداخت ناشی از واردات کالاها و خدمات تا پایان سال ۱۳۹۱ را پس از رسیدگی به اسناد و حسابرسی دقیق پس از احراز ورود کالا به کشور و رعایت ضوابط قیمت‌گذاری و عرضه توسط دریافت‌کننده تسهیلات، تأمین نماید.</p> <p>تبصره - گزارش اجرای این ماده شامل جزئیات اطلاعات مربوط به نحوه محاسبه مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی، اقلام تشکیل‌دهنده تعهدات ارزی با نرخ رسمی ارز، نحوه قطعی شدن این تعهدات هر سه ماه یک بار توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس و دیوان محاسبات ارسال می‌شود.</p>
موافق حذف		ماده (۲۵) - حذف شد.

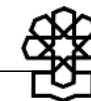
۱. اظهار نظر کارشناسی درباره: «لابحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» (ماده (۲۴) - تسعیر دارایی‌های خارجی بانک مرکزی) (ویرایش دوم)، شماره مسلسل: ۲-۱۳۸۸۹، مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶.

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>عبارت «طبق ماده (۱)» در متن ماده ابهام دارد.</p> <p>نکات حقوقی این ماده</p> <p>نظر به استقلال مالی شرکت‌های دولتی از دولت، تجویز انتقال بدهی شرکت‌های دولتی به بدهی دولت، در مورد شرکت‌هایی که «دولت مجاز به تضمین بازپرداخت» بدهی آنها شده است و نه شرکت‌هایی که دولت به موجب قانون بدهی آنها را تضمین کرده است، در صورتی که بدهی شرکت ناشی از تکالیف قانونی و تقصیر مدیران آن باشد، تضییع حقوق عمومی و مغایر با موازین اسلامی است. لذا اطلاق این ماده مغایر با شرع است. همچنین نفس پرداخت بدهی شرکت دولت و افزایش سرمایه دولت در شرکت در ازای آن، به معنای پرداخت از محل بیت‌المال و دریافت اعتبار فاقد پشتوانه، مغایر با نظام اقتصادی صحیح اسلامی است و «مایه زیان جامعه» است لذا مغایر با ذیل اصل چهل و چهارم قانون اساسی نیز است.</p> <p>در ماده (۱) این مصوبه حکمی ناظر به تسویه بدهی شرکت‌های دولتی وجود ندارد لذا عبارت ذیل این ماده مبنی بر اینکه «و طبق ماده (۱) این قانون و ... مورد تسویه قرار می‌گیرد» فاقد مفهوم است. حکم ذیل این ماده که ارائه گزارش توسط وزارت اقتصاد به کمیسیون‌های داخلی مجلس و دیوان محاسبات را داده است، مغایر با صلاحیت نظارتی مجلس و دیوان محاسبات (اصول پنجاه و پنجم و هشتاد و هشتم و ...) است.</p>	<p>ماده (۲۶)</p> <p>مواردی که بدهی‌های شرکت‌های دولتی با تأیید سازمان حسابرسی، ناشی از تکالیف قانونی بوده است و براساس حکم قانونی، دولت مجاز به تضمین بازپرداخت آنها شده است و همچنین بدهی شرکت‌های مادر تخصصی ناشی از تعهدات دریافت تسهیلات برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری که بعداً سهام آنها یا به شکل دارایی در چارچوب مقررات قانونی مربوط واگذار شده لکن تعهدات مذکور به شرکت جدیدالتأسیس منتقل نگردیده است و سهام آنها با رعایت مقررات قانونی مربوط واگذار شده است، با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران به بدهی دولت منتقل می‌شود و طبق ماده (۱) این قانون و یا از محل اعتبارات مصوب مربوط در قوانین بودجه سنواتی مورد تسویه قرار می‌گیرد.</p> <p>سرمایه دولت در شرکت‌های مادر تخصصی مربوط، معادل مبالغ بدهی‌های انتقال یافته موضوع این ماده به دولت، افزایش می‌یابد.</p> <p>گزارش اجرای این ماده هر ۶ ماه یکبار توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و دیوان محاسبات کشور ارسال می‌شود.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
<p>ارجاع به کمیسیون پیشنهاد: تنفیذ احکام مندرج در بند «ب» ماده (۱۰۴) قانون برنامه پنجم توسعه به شرح ذیل:</p> <p>ماده (۲۷) - اخذ هرگونه مالیات و عوارض از صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمات در طول برنامه ممنوع است.</p> <p>تبصره «۱» - فهرست کالاهای نفتی ظرف ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط شورای اقتصاد تعیین می‌گردد.</p> <p>تبصره «۲» - دولت مجاز است به منظور صیانت از منابع کشور، عوارض ویژه‌ای برای صادرات مواد خام یا دارای ارزش افزوده پایین وضع و دریافت نماید.</p> <p>تبصره «۳» - میزان عوارض موضوع این ماده برحسب جدولی است که متناسب با افزایش سهم ارزش افزوده داخلی، کاهش می‌یابد. فهرست و عوارض مربوطه این کالاها و جدول مذکور به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد. این عوارض حداقل سه ماه پس از وضع و اعلام عمومی قابل وصول است.</p>	<p>۱. متن ماده مربوط به اجازه به دولت جهت استفاده از مشوق‌های مختلف برای فرآوری مواد خام است. با این اقدام دولت می‌تواند نسبت به وضع انواع مقررات تنظیمی برای صادرات کالاهای با ارزش افزوده پایین اقدام نماید. هرچند در احکام ذیل آن به موضوع وضع عوارض صادراتی اشاره شده لکن محدودیتی برای سایر روش‌ها برای دولت وضع نشده است.</p> <p>۲. چارچوب نگارشی متن ماده منسجم نیست و از قالب‌های مرسوم قانونگذاری مانند تبصره، بند، جزء و... استفاده نشده است.</p> <p>۳. با توجه به اینکه سطح ارزش افزوده، مازاد بر نیاز داخلی بودن و یا فقدان توجیه فنی و اقتصادی برای فرآوری در داخل و حفظ درصدی از سهم بازارهای جهانی برای کالاهای مختلف بنا به مقتضیات زمانی و مکانی تغییر می‌یابد. سپردن تشخیص موارد فوق به وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت و معدن می‌تواند منجر به اعمال سلیقه در برخورد با کالاهای صادراتی متفاوت شود و فضای صادراتی را دچار بی‌ثباتی نماید.</p> <p>۴. متن این ماده در خصوص اعمال مشوق برای صادرات کالاهای دارای ارزش افزوده، نیازهای واقعی بازارهای صادراتی را پوشش نمی‌دهد و در خصوص محدودیت وضع عوارض صادراتی نیز احکام مناسبی در بند «ب» ماده (۱۰۴) قانون برنامه پنجم توسعه مورد نظر قرار گرفته است.</p>	<p>ماده (۲۷)</p> <p>به دولت اجازه داده می‌شود برای فرآوری مواد خام و تبدیل کالاهای با ارزش افزوده پایین داخلی و وارداتی به کالاهای با ارزش افزوده بالا از انواع مشوق‌های لازم استفاده کند.</p> <p>وضع هرگونه عوارض بر صادرات کالاها و خدمات غیریارانه‌ای و مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین مازاد بر نیاز داخلی و یا فاقد توجیه فنی و اقتصادی برای فرآوری در داخل با لحاظ حفظ درصدی از سهم بازارهای جهانی به تشخیص وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت ممنوع است.</p> <p>میزان عوارض بر سایر مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین نباید به کاهش یا توقف تولید مواد خام یا کالاهای با ارزش افزوده پایین بیانجامد.</p> <p>عوارض دریافتی از صادرات مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین برای تشویق صادرات کالاهای با ارزش افزوده بالای مرتبط با همان مواد خام و کالای با ارزش افزوده پایین در بودجه‌های سنواتی منظور می‌شود.</p> <p>دولت مکلف است از تاریخ وضع و تصویب عوارض توسط شورای اقتصاد و ابلاغ عمومی آن پس از حداقل سه ماه نسبت به اخذ عوارض اقدام کند.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و اتاق‌های بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران و تعاون مرکزی ایران ظرف ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	<p>نکات حقوقی این ماده</p> <p>اعطای اجازه به دولت برای استفاده از انواع مشوق‌های لازم، بدون تصریح بر رعایت قوانین، به معنای واگذاری قانونگذاری به دولت بدون تعیین ضابطه است لذا این ماده مغایر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است.</p> <p>منع وضع عوارض یا تعیین ضابطه سخت‌گیرانه برای وضع عوارض در جمله دوم و سوم این ماده، به دلیل توسعه برقراری معافیت مالیاتی مغایر با تبصره «۱» بند «الف» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه است لذا براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>عبارت «عوارض دریافتی از صادرات مواد خام و کالاهای با ارزش‌افزوده پایین برای تشویق صادرات کالاهای با ارزش‌افزوده بالای مرتبط با همان مواد خام و کالای با ارزش‌افزوده پایین در بودجه‌های سنواتی منظور می‌شود» مغایر با بند «۱۰» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مقام معظم رهبری به نظر می‌رسد.</p>	
موافق		<p>ماده (۲۸)</p> <p>ماده (۱۶) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ لغو می‌شود.</p>

نظر نهایی	اظهار نظر کارشناسی	مواد
موافق	نکته حقوقی وضع معافیت در تبصره «۵»، به دلیل برقراری معافیت مالیاتی مغایر با تبصره «۱» بند «الف» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه است لذا براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.	ماده (۲۹) تبصره ذیل به عنوان تبصره «۵» به ماده (۱۴۳) مکرر قانون مالیات های مستقیم الحاق می شود: تبصره «۵» - نقل و انتقال اوراق بهادار بازارگردانی بازارگردانان دارای مجوز از سازمان بورس اوراق بهادار در بورس و فرابورس از پرداخت مالیات مقطوع نیم درصد (۰/۵٪) این ماده، معاف است.
موافق حذف		ماده (۳۰) - حذف شد.

شماره مسلسل: ۴-۱۳۸۸۹

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور»

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدلسازی)

تهیه و تدوین کنندگان: موسی خوشکلام خسروشاهی، موسی شهبازی غیاثی

ناظران علمی: سیدهادی موسوی‌نیک، صمد عزیزنژاد، احسان خاندوزی

متقاضی: کمیسیون مشترک بررسی لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

همکاران: حسین هرورانی، سیدامیر سیاح، احسان آقاجانی معمار، سعید توتونچی ملکی، میثم پبله‌فروش،

فاطمه عزیزخانی، فریدون اسعدی، فرید دهقانی، علی اصغر ازدری، حسین عبداللهی، تکت‌طالبی،

سیدمحمد رضا حسینی، پریسا علیزاده، اسماعیل رحیمی‌نژاد، احمد داوری، محمد موسوی خطاط

اظهار نظر کنندگان خارج از مرکز: فتح‌الله تازی، اصغر پورمتین

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۳/۵/۲۹

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۳/۱۰/۸

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۱۰/۸